

Uchwała Nr XVI/147/2020
Rady Miejskiej w Łaszczowie
z dnia 29 grudnia 2020 roku

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) – Rada Miejska w Łaszczowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię rozwoju Gmina Łaszczów na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łaszczowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Sławomir Swatowski

**Uchwała Nr XVI/147/2020
Rady Miejskiej w Łaszczowie
z dnia 29 grudnia 2020 roku**

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) – Rada Miejska w Łaszczowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię rozwoju Gmina Łaszczów na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łaszczowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący Rady Miejskiej
Sławomir Swatowski*

Załącznik do Uchwały Nr XVI/147/2020

Rady Miejskiej w Łaszczowie

z dnia 29 grudnia 2020 roku



**STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY
ŁASZCZÓW
na lata
2021 -2030**

Łaszczów, grudzień 2020 r.

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	5
II.	METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA STRATEGII.....	6
III.	POWIĄZANIA STRATEGII Z LOKALNYMI, REGIONALNYMI I KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	10
IV.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ GMINY	12
1.	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	12
1.1	USYTUOWANIE GMINY	12
1.2	UKŁAD PRZESTRZENNY	12
1.3	UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.....	15
1.4	PODZIAŁ FIZJOGRAFICZNY.....	18
1.5	DYNAMIKA LUDNOŚCI.....	19
1.6	RYNEK PRACY	20
1.7	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	20
1.8	ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	22
2.	ZAGOSPODAROWANIE GMINY ŁASZCZÓW	26
2.1	KAPITAŁ EKOLOGICZNY	26
2.2	KAPITAŁ SPOŁECZNY	30
2.3	KAPITAŁ EKONOMICZNY	33
V.	ANALIZA STRATEGICZNA SWOT	41
1.	ANALIZA OGÓLNA	41
2.	OBSZARY STRATEGICZNE I ICH CELE.....	43
VI.	PODOKRESY PROGRAMOWANIA.....	56
VII.	SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I PROMOCJI REALIZACJI STRATEGII	59
1.	SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	59
2.	SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII - SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	59
3.	OCENA POSTĘPÓW ODDZIAŁYWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁASZCZÓW	60
4.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY – TRÓJSEKTOROWOŚĆ, PROMOCJA STRATEGII.....	64
VIII.	WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	66
IX.	PODSUMOWANIE.....	72

I. WPROWADZENIE

Proces planowania strategicznego jest jednym z podstawowych warunków sprawnego i efektywnego zarządzania Gminą. Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą się pojawić w niedalekiej przyszłości, by odpowiednio wcześniej zacząć przeciwdziałać.

- ❖ określenie horyzontu czasowego obowiązywania strategii rozwoju Gminy Łaszczów to lata 2021-2030

Proces budowania strategii rozpoczął się we wrześniu 2020 roku. Obowiązująca dotychczas Strategia na lata 2007-2020 traci moc, i to nie tylko dlatego, że właśnie kończy się jej horyzont czasowy, ale przede wszystkim zmianie uległy uwarunkowania społeczne i gospodarcze.

Strategia Rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030 jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd gminy polityki lokalnej. Jest dokumentem strategicznym o charakterze długofalowym wyznaczającym cele i kierunki rozwoju gminy Łaszczów.

Zakłada się, że Strategia będzie bazowym dokumentem do opracowania i wdrażania na terenie gminy Łaszczów działań własnych finansowanych ze środków krajowych jak również działań współfinansowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Opracowany dokument zachowuje równowagę pomiędzy zapisami ogólnymi i strategicznymi, wskazuje on również najważniejsze kierunki rozwoju gminy, a kierunki rozwoju gminy wynikają z kluczowych zadań w zakresie infrastruktury o znaczeniu strategicznym.

Wskazane zadania do realizacji mają charakter otwarty. Często wynikają już z rozpoczętych działań (Strategii rozwoju Gminy na lata 2007-2020) oraz pozostałych dokumentów planistycznych przyjętych do realizacji w Gminie Łaszczów.

Strategia zakłada, że rozwój Gminy Łaszczów opierać się będzie na trzech zasadach:

- ❖ poprawy jakości życia na obszarze wiejskim
 - ❖ zrównoważonego rozwoju
- ❖ polityce prorozwojowej i pro wzrostowej

Gmina Łaszczów w końcu 2030 roku ma być gminą: przyjazną z nowoczesnym rolnictwem; rozwijającą się funkcją ośrodka turystycznego; innowacyjną w ramach zagadnień rozwoju społecznego i gospodarczego; wykorzystującą w pełni zasoby ludzkie, naturalne i kulturowe; zachowującą walory środowiskowo – krajobrazowe. Zamierzenia te stanowią kontynuację misji jaką jest poprawa jakości życia na terenie Gminy – stymulowaną przez zrównoważony rozwój.

Wizja zostanie zrealizowana jednak wyłącznie przy współpracy podmiotów: samorządowego, lokalnego i prywatnego.

Misją gminy jest poprawa jakości życia na terenie gminy poprzez zrównoważony rozwój.

Misja gminy ma ścisły związek z wizją gminy – określającą stan w przyszłości jaki Gmina powinna uzyskać – spełniać.

Wizją gminy jest stworzenie warunków rozwoju i postępu społeczno – gospodarczego umożliwiających wysoki standard zamieszkiwania i życia, wszechstronny rozwój, życia w ekologicznie czystym otoczeniu, stworzenia sprzyjającego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, stworzenia miejsc pracy i dodatkowych dochodów, jak również wspierania rozwoju organizacji pozarządowych, rozwoju oświaty – a przede wszystkim zapewnienia wielofunkcyjnego i zrównoważonego rozwoju gminy.

II. METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA STRATEGII

W trakcie prac nad opracowaniem niniejszej Strategii posłużono się powszechnie stosowanymi metodami analitycznymi i planistycznymi. Wykorzystano analizę danych statystycznych oraz metodę analizy SWOT. W wyniku zastosowania tej procedury został wskazany wielostronny i obiektywny obraz sytuacji Gminy Łaszczów. W następnej kolejności wyeksponowano działania wpływające na poprawę jakości życia na terenie Gminy Łaszczów. Opracowana Strategia wymaga jej wdrożenia oraz stałego monitoringu.

Zebrane dane w ramach przeprowadzonej analizy SWOT posłużyły do wskazania obszarów strategicznych, celów strategicznych oraz kluczowych interwencji i priorytetów.

Poszczególne priorytety rozwoju będą realizowane w oparciu o zestaw spójnych i wzajemnie się uzupełniających celów, które stanowiącą będą platformę do określenia wiodących kierunków działań.

I. OBSZAR STRATEGICZNY: GOSPODARKA LOKALNA

Cel strategiczny 1: Innowacja i konkurencyjna gospodarka lokalna.

1.1 Wzmacnianie rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego.

1.1.1	Aktualizowanie dokumentów planistycznych pod względem nowych potrzeb gospodarczych oraz społecznych
1.1.2.	Rozwój infrastruktury technicznej i uzbrajanie terenów, w tym w kontekście nowych, gminnych/ponadgminnych inwestycji drogowych, a także na obszarach intensywnego rolnictwa.
1.1.3.	Integracja środowiska biznesowego
1.1.4.	Budowanie klimatu społecznego dla inwestycji zewnętrznych.
1.1.5.	Wsparcie dla rozwoju infrastruktury komunikacyjnej
1.1.6.	Promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz przedsiębiorczości innowacyjnej i transformacji cyfrowej w gospodarce lokalnej.

1.2 Wsparcie przedsiębiorczości oraz konkurencyjność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

1.2.1.	Wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu, informowanie o potencjalnych funduszach zewnętrznych na działalność.
1.2.2.	Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie kształcenia podstaw przedsiębiorczych począwszy od wczesnych etapów edukacji.
1.2.3.	Promocja oferty lokalnych przedsiębiorców i drobnych producentów rolnych w postaci cyklicznych targów produktów żywnościowych (produkcja lokalna).

1.3 Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportowego.

1.3.1.	Uregulowanie stanu prawnego istniejących dróg oraz terenów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod drogi.
1.3.2.	Zagospodarowanie otoczenia sieci dróg
1.3.3.	Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych.
1.3.4.	Współpraca z innymi zarządcami dróg w zakresie optymalizacji organizacji ruchu drogowego, poprawy bezpieczeństwa, a także uwzględnienia przy realizacji inwestycji aspektów środowiskowych i społecznych.

II. OBSZAR STRATEGICZNY: KOMFORT I BEZPIECZEŃSTWO

Cel strategiczny 2: Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, publicznym, zdrowotnym i społecznym.

2.1 Wysoka jakość środowiska oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy.

2.1.1.	Rozwój dialogu i budowanie klimatu społecznego dla gminnych inwestycji technicznych służących poprawie jakości środowiska przyrodniczego.
2.1.2.	Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych na terenie gminy.
2.1.3.	Promocja i wsparcie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne.
2.1.4.	Projekty wspierające prywatne inwestycje z zakresu termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii.
2.1.5.	Kontynuacja programu modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym wdrażanie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
2.1.6.	Realizacja projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego„
2.1.7.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczenia niskiej emisji, segregacji odpadów, korzystanie z kanalizacji, w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi).

2.2 Kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej.

2.2.1.	Kontynuacja rewitalizacji i odnowy wsi na terenie gminy, uwzględniając aktywizację społeczną i gospodarczą.
2.2.2.	Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
2.2.3.	Zagospodarowanie przestrzeni na terenie sołectw.

2.3 Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz skuteczna polityka społeczna.

2.3.2.	Programy profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia.
2.3.3.	Doskonalenie jakości i dostępności usług medycznych.
2.3.4.	Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2.3.5.	Pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji.
2.3.6.	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów
2.3.7.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w tym różnorodnych for samopomocy.

2.4 Dbalność o bezpieczeństwo mieszkańców.

2.4.1.	Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowej i różnorodnych zagrożeń, edukacja w zakresie pierwszej pomocy.
2.4.2.	Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof.
2.4.3.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – inwestycje zwiększające bezpieczeństwo, w tym pieszych oraz działania profilaktyczne ze szczególnym naciskiem na edukację dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drogach.

III. OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓLNOTA LOKALNA

Cel strategiczny 3: Aktywność i integracja społeczna.

3.1 Rozwój kapitału intelektualnego.

3.1.1.	Rozwój oferty szkół pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków wiedzy i edukacji.
--------	---

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.1.2.	Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym różnorodna oferta zajęć dodatkowych, zarówno rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jak i wspierających w zakresie pojawiających się potrzeb i trudności.
3.1.3.	Preorientacja i doradztwo zawodowe w szkołach.
3.1.4.	Rozwój edukacji technicznej, ekologicznej, medialnej, komunikacyjnej, kulturowej i prospołecznej.
3.1.5.	Podejmowanie działań dotyczących rozwoju umiejętności nauczycielskich w zakresie kształtowania kompetencji proinnowacyjnych i prospołecznych uczniów.
3.1.6.	Kontynuacja programów stypendialnych.

3.2 Aktywizacja kulturalna oraz ochrona i promocja dziedzictwa.

3.2.1.	Budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii, m. in. poprzez dbałość i dziedzictwo kulturowe, w szczególności o charakterze niematerialnym. Promocja i wspieranie zespołów, tradycji, a także innych inicjatyw i aktywności mieszkańców, w tym nowo osiedlonych na terenie gminy.
3.2.2.	Poprawa stanu zachowania i dostępności zabytków.
3.2.3.	Wsparcie działalności bibliotek jako nowoczesnych centrów informacyjnych i multimedialnych oraz środków życia społecznych.
3.2.4.	Podniesienie wskaźników czytelników wśród mieszkańców m.in. poprzez zapewnienie nowości wydawniczych i promocję książki.
3.2.5.	Opracowanie programu dostępności i aktywizacji świetlic wiejskich dla mieszkańców z efektywnym systemem informowania i angażowania mieszkańców w organizowane tam wydarzenia.

3.3 Rozwój sportu i rekreacji.

3.3.1.	Opracowanie programu rozwoju sportu i rekreacji.
3.3.2.	Rozbudowa bazy sportowej, także przy szkołach, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty sportowej.
3.3.3.	Opracowanie skutecznego systemu promocji atrakcji rekreacyjnych – działania skierowane głównie do mieszkańców gminy.

3.4 Aktywizacja i partycypacja społeczna.

3.4.1.	Uzupełnianie sieci budynków wielofunkcyjnych w gminie.
3.4.2.	Zwiększenie wykorzystania zasobów instytucji publicznych dla rozwijania aktywności mieszkańców.
3.4.3.	Wsparcie merytoryczne, organizacyjne, finansowe i prawno-księgowo organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych, w tym nowe formy wsparcia, np.: konkurs na dofinansowanie wkładów własnych.
3.4.4.	Powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, w tym w oparciu o umowy wieloletnie, np. KGW.

IV. OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓŁPRACA I PARTNERSTWO

Cel strategiczny 4: Współpraca na rzecz zrównoważonego, trwałego i społecznego rozwoju.

4.1 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców

4.1.1.	Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
4.1.2.	Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych.
4.1.3.	Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

4.2.4.	Organizacja terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej.
4.2	Doskonalenie administracji i zarządzania.
4.2.1.	Systematyczne doskonalenie kompetencji pracowników samorządowych.
4.2.2.	Zwiększanie dostępności i upowszechnianie korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej.
4.2.3.	Doskonalenie systemu informacji i dialogu wewnątrz wspólnoty lokalnej, w tym skuteczne kierowanie aktualnej informacji na temat instytucji publicznych na terenie gminy, ich lokalizacji i oferty.
4.2.4.	Rozwijanie dwustronnej współpracy partnerskiej z innymi podmiotami i jednostki samorządu terytorialnego.

III. POWIĄZANIA STRATEGII Z LOKALNYMI, REGIONALNYMI I KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021-2030 jest dokumentem o charakterze strategicznym. Dotychczas obowiązująca Strategia od roku 2007 obowiązuje do końca 2020 roku. Założenia w niej zawarte są sukcesywnie realizowane. Z przyczyn proceduralnych jak również z sytuacji finansowej zadania, które nie zostały wykonane dotychczas (obecnie wynikające z diagnozy) dalej będą realizowane. Cele realizacji poszczególnych zadań wynikają również ze zgodności z celami strategicznymi dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Niniejsza Strategia ma bezpośrednie powiązania wdrożeniowe z następującymi dokumentami systemu planowania:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności
- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Europejski program walki z ubóstwem
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaszczów na lata 2016-2020
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Krajowa Polityka Miejska 2023
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR) 2010 –2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów:
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022” (projekt NPR)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL).
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020” (POIŚ).
- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014 – 2020” (POPW)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020” (PROW)
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łaszczów na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa do 2020 r
- Strategia Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego:
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego, na lata 2014-2020 (do 2030 roku)
- Strategia Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego” (ZIT LOF)
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK 2020)
- Założenia Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027
- Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010-2023

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

TABELA 1 - ZGODNOŚĆ PRIORYTETÓW I CELÓW STRATEGII Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI LOKALNYMI, REGIONALNYMI I KRAJOWYMI

Zadania
– Lokalny układ transportowy
– Energia przyjazna środowisku
– Infrastruktura kultury i turystyki
– Promocja kultury i turystyki, edukacja i sport
– Poprawa komunikacji społecznej
– Współpraca międzyregionalna
– Inicjatywy lokalne
– Ochrona zdrowia i opieka społeczna oraz poprawa warunków życia społecznego
– Zapewnienie odpowiednich standardów bezpieczeństwa
– Promocja i współpraca
– Wspieranie innowacji
– Zaopatrzenie w wodę i gospodarka ściekowa
– Tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych
– Promocja atrakcyjności pod względem inwestycyjnym i turystycznym
– Stworzenie warunków do wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych
– Ochrona powietrza, wód oraz racjonalna gospodarka odpadami
– Remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno – kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym obiektów zabytkowych
– Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
– Ochrona zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu infrastruktury kultury
– Wsparcie dla inicjatyw lokalnych oraz paktów na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych wraz z projektami innowacyjnymi
– Remont, przebudowa i wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury
– Kształtowanie przestrzeni publicznej
– Budowy lub remontu, przebudowy publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno – kulturalnych
– Odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci
– Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej
– Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności
– Zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w tym biopaliw
– Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

IV. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ GMINY

1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

1.1 USYTUOWANIE GMINY

Gmina Łaszczów położona jest w południowo – wschodniej części województwa lubelskiego, we wschodniej części powiatu tomaszowskiego. Na jej terenie stykają się dwie krainy geograficzne: Roztocze i Wyżyna Lubelska. Gmina Łaszczów jest jedną z 13 gmin wchodzących w skład powiatu tomaszowskiego oraz jedną z 213 gmin znajdujących się w Województwie Lubelskim. Administracyjnie Gmina graniczy z następującymi gminami: od północy: Tyszowce i gmina Mircze (pow. Hrubieszów); od zachodu; Rachanie i Jarczów; od wschodu: Telatyn; od południa: Ulhówek

MAPA 1 – GMINA ŁASZCZÓW NA TLE POWIATU TOMASZOWSKIEGO



1.2 UKŁAD PRZESTRZENNY

Układ przestrzenny gminy zdeteminowany jest warunkami przyrodniczymi, zaszłościami historycznego rozwoju osadnictwa oraz polityką społeczno-gospodarczą – głównie rolną państwa po 1944r. Większość jednostek osadniczych ukształtowana została w okresie XVII do XIXw wzdłuż istniejących szlaków komunikacyjnych i dolin rzecznych i ma zabudowę zwartą i skupioną.

Wiek XX to rozwój zabudowy kolonijnej powstałej na skutek reform rolnych – głównie z 1944r – oraz późniejszych wtórnych podziałów, a także skoncentrowanych ośrodków wielkoobszarowych gospodarstw rolnych (byłe PGR-y, SHR-y i tp.) z budownictwem mieszkaniowym powstałych po 1944r. na bazie majątków ziemskich.

Gminę podzielono na dwie strefy aktywności gospodarczej:

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

Strefa A - Obejmuje ona ośrodek gminny Łaszczów wraz z przyległymi terenami zainwestowanie wsi: (daw.) Domaniż, (daw.) Czerkasy, (daw.) Podhajce, Wólka Pukarzowska, (daw.) Łaszczów-Kolonia, Łaszczów-Kolonia oraz część Zimna.

Strefa B - Obejmuje pozostałe miejscowości.

Ważnym aspektem staje się utrzymanie dotychczasowego charakteru zabudowy, zagospodarowania i komunikacji, wykorzystanie enklawy oraz terenów przyległych do istniejącej zabudowy, objęcie ochroną i w miarę możliwości rewaloryzację obiektów i terenów zabytkowych, poprawienia stanu sanitarnego i estetycznego miejscowości

Jak podaje J. Górak¹, w regionie zamojskim występuje 10 form kształtów wsi. Na terenie gminy Łaszczów najliczniej występują wsie w formie widlic – głównie we wschodniej części gminy (m. in. Nabroż, Dobużek, Kmiczyn, Steniatyn, Zimno, Podlodów). W zachodniej części omawianego terenu występuje jedyna rzędówka – Wólka Pukarzowska. Kolonia Muratyn, Pukarżów w części północno-zachodniej gminy oraz Kolonia Łaszczów, Domaniż i Hopkie w części środkowej i zachodniej reprezentują typ zabudowy ulicówki. W zasadzie na całym terenie gminy istnieje zabudowa samotnicza, głównie w formie niewielkich przysiółków, jednak najliczniej w okolicach Nabroża i Dobużka – Jarynowka, Płodozmian, Kolonia Nabroż, Kmiczyn, Kolonia Kmiczyn.

Obecnie historyczny układ przestrzenny miejscowości w dużym stopniu został zniekształcony poprzez respektowanie ustanowionych linii zabudowy i realizację nowych budynków, niszczących pierwotną kompozycję układu, przy jednoczesnej likwidacji starej, najczęściej drewnianej zabudowy. W rezultacie powstały nowe układy, odbiegające od ustalonego tradycją kształtu wsi.

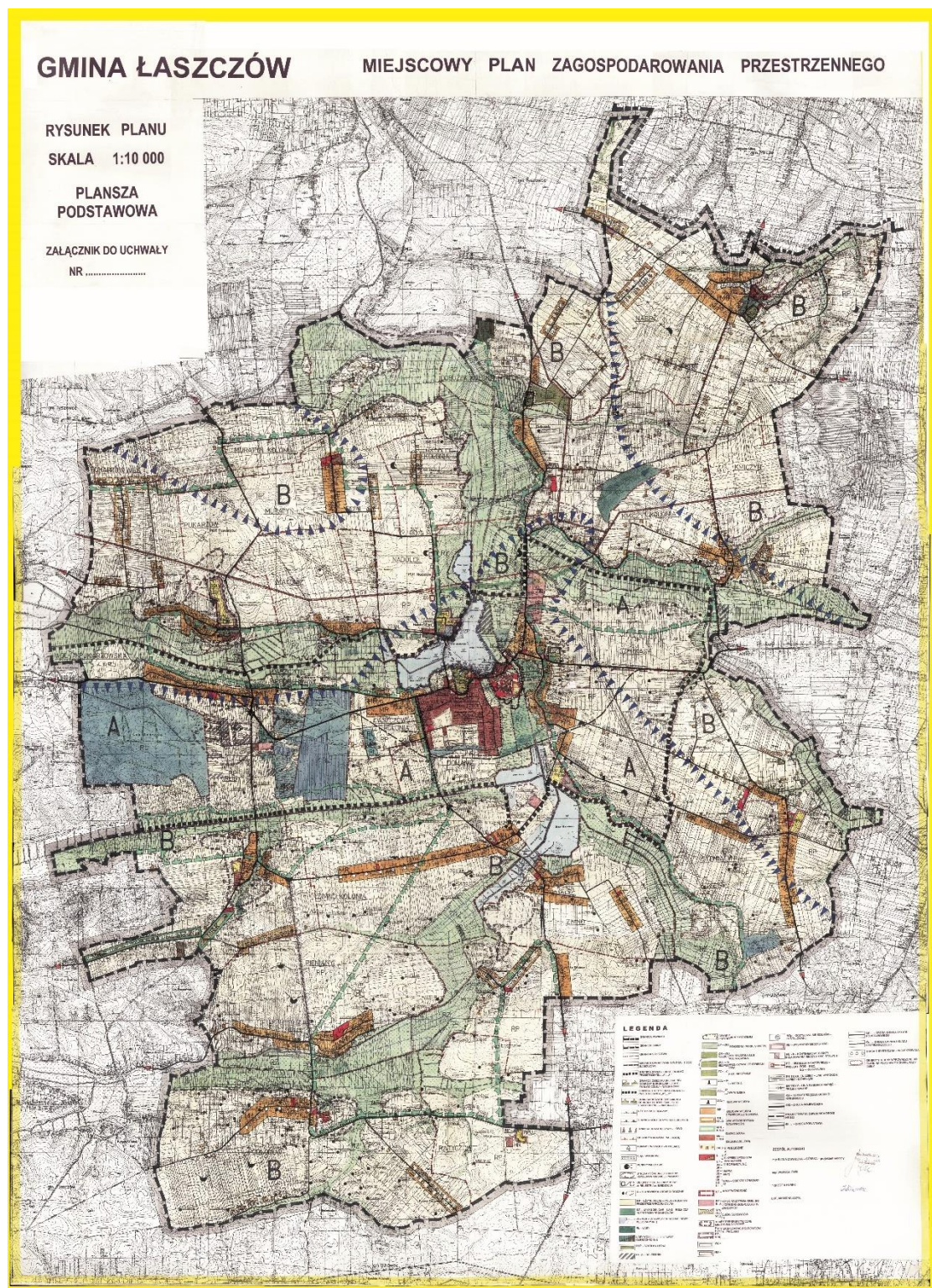
Zmiany w sposobie gospodarowania oraz przemiany cywilizacyjne przyczyniły się do degradacji tradycyjnego budownictwa i spowodowały wprowadzanie nowych, zunifikowanych form zabudowy, odbiegających najczęściej od tradycji regionu.

Powyższy opis dokonano na podstawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów².

¹ J. Górak, *Materiały do historii kultury materialnej Zamojszczyzny*, Zamość 1992, s. 21, mapa 18.

² Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów - zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Łaszczów Nr IX/54/03 z dnia 25 sierpnia 2003 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 152, poz. 3204 z dnia 09 października 2003 roku) z późn. zm).

MAPA 2 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE GMINY ŁASZCZÓW



1.3 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE

Pierwsze ślady pobytu człowieka na terenie gminy Łaszczów pochodzą ze schyłkowego paleolitu (starszego okresu epoki kamienia), tj. około XI tysięcy lat przed Chrystusem. Wówczas klimat po zlodowaceniu zaczął się stopniowo ocieplać, stwarzając dogodne warunki do osiedlania się ludzi. Z tego okresu pochodzi krzemienno-grochowy grodzisko odkryte w Nadolcach oraz rdzeń krzemienno-ze Steniatyn (Sachalina). Są to prawdopodobnie ślady po istniejących tu obozowiskach łowców reniferów. Łowiectwo obok zbieractwa było bowiem podstawowym zajęciem ówczesnych ludzi. Jako schronienie przed zimą i opadami służyły przeważnie szałas. Około 8300 lat przed Chrystusem w związku z dalszym ocieplaniem się klimatu nastąpiły przeobrażenia w gospodarce ówczesnych społeczeństw, zapoczątkowując środkową epokę kamienia. Miejsce dużych zwierząt zajęły mniejsze, lecz znacznie liczniejsze. Zdobycie pożywienia stało się wtedy łatwiejsze, a tryb życia bardziej osiadły. Zakładano obozowiska w pobliżu cieków wodnych, najczęściej na piaszczystych wydmach. Na terenie gminy Łaszczów nie zarejestrowano zabytków z tego okresu. Dalsze ślady osadnictwa występujące na terenie gminy pochodzą z początku neolitu i wiążą się z kulturą ceramiki wstęgowej rytej (5500-5200 r.p.Ch.). Osadnictwo neolityczne zapoczątkowało osiadły tryb życia, co umożliwiło budowę trwałych osiedli. Ich zabytki znaleziono dotychczas na 7 stanowiskach z terenu gminy. W związku z dużymi zmianami klimatycznymi około poł. IV tys. p. Ch. hodowla zwierząt zaczęła przeważać nad rolnictwem kopieniackim. Ślady tej kultury zarejestrowano na 3 stanowiskach (jedno z nich w Podlodowie). Odkryto tam trzy jamy gospodarcze zawierające naczynia gliniane. W miarę ponownego wilgotnienia klimatu począwszy od ok. 2900 lat p.Ch. pojawiły się ludy kultury ceramiki sznurowej, zajmujące się głównie pasterstwem. Ślady tej kultury pojawiły się dość licznie na obszarze Grzędy Sokalskiej, gdzie zlokalizowano duże skupiska pochówków podkurhanowych. Na terenie gminy Łaszczów odkryto 2 kurhany.

Przy końcu III tys. p.Ch. na terenach Zamojszczyzny wytworzyła się mieszana grupa kulturowa, będąca załącznikiem grup etnicznych o szerszym zasięgu. Na bazie kultur postsznurowych w XVI w. p. Ch. uformowała się kultura trzciniecka z charakterystycznymi pochówkami podkurhanowymi. Dużą osadę odkryto w Podlodowie. Ponadto na terenie gminy zarejestrowano liczne stanowiska tej kultury. W środkowym okresie epoki brązu na całym obszarze pojawiła się kultura łużycka, której ludność już powszechnie użytkowała wyroby z brązu. Materiały kultury łużyckiej są dość licznie reprezentowane na terenie gminy. Niewielką osadę tej kultury badano wykopaliskowo w Podlodowie, a grób ciałopalny odkryto w miejscowości Łaszczów-Kolonia. Na przełomie er i pierwszych wieków naszej ery na Grzędę Sokalską docierały wpływy imperium rzymskiego. Po tym okresie pozostała stosunkowo duża ilość znalezisk monet i importów rzymskich. W Podlodowie odkryto bardzo ciekawe i cenne groby wojowników wyposażonych w żelazną broń, ozdoby i narzędzia.

Począwszy od VI w. tereny Zamojszczyzny zostały zasiedlone przez ludność słowiańską. Dogodne warunki naturalne sprzyjały rozwojowi osadnictwa. Budynkom gospodarczym towarzyszyły obiekty budowlane i jamy zasobowe. Na terenie gminy nie odkryto dotychczas najstarszych materiałów słowiańskich. Typowe osadnictwo zaczęło pojawiać się dopiero w VIII w. Początkowo było to osadnictwo wyspowe. Stopniowo powstawały załączki społeczne zwane plemionami. Sporo niewielkich osad odkryto również na terenie gminy. Zabytki związane z okresem wczesnośredniowiecznym (VIII-XIII w.) zanotowano prawie we wszystkich miejscowościach gminy. Na ich podstawie można stwierdzić, że do w. XI istniało tu osadnictwo zachodniosłowiańskie. Prawdopodobnie w 2 poł. IX w. omawiany obszar należał do państwa morawskiego lub przynajmniej był mu częściowo podległy.

Od końca X w. tereny te stanowiły zachodnią rubież państwa kijowskiego, choć przejściowo należały również do Polski Piastowskiej. Zaś gród Czerwień był prawdopodobnie ośrodkiem stołecznym.

Z Grodem związana jest najstarsza wzmianka źródłowa związana bezpośrednio z najbliższymi terenami. Obszar dorzecza Huczwy wszedł na przeszło trzy wieki pod panowanie Rusi. Przypuszcza się również, że w XIII w. Czerwień mógł być nawet siedzibą protopopii (dekanatu). W 1018 r. Grody Czerwińskie zdobył i przyłączył do Polski Bolesław Chrobry. Jednak w 1031 r. Książę kijowski Jarosław Mądry odzyskał je z powrotem. Zajęcie Grodów Czerwińskich przez Książąt ruskich spowodowało zmianę charakteru osadnictwa na terenach, pojawiły się zabytki wschodniosłowiańskie. Pod koniec XIII w. Czerwień zniknął z areny dziejowej. Duże zmiany zaszły na omawianym terenie po podpisaniu w Krewie w 1385 r. Unii Polski i Litwy. Księstwo bełskie w 1388 r. otrzymał Władysław Jagiełło. Pierwsza wzmianka o miejscowości z terenu gminy pochodzi właśnie z 1388 r., gdzie wówczas Paweł Radzanowski otrzymał kilkanaście wsi w księstwie bełskim, a wśród nich Zimno.

W 1375 roku tereny te weszły w skład nowo utworzonej łańciskiej diecezji chełmskiej, administrował je arcybiskup halicki Jakub Strepa, a później biskup włodzimierski Grzegorz, który to też w 1411 r. erygował parafię w Nabrożu. W 1397 r. erygowano parafię w Małoniżu, którą przeniesiono później do Łaszczowa. Od XV w. następowały znaczne przemiany wewnątrz warstw rycerskiej. Zwiększony popyt na produkty rolne na Zachodzie spowodował także wzrost zainteresowania ich sprzedażą. Warstwa rycerska zaczęła przekształcać się w osiadłą na swych dobrach szlachtę. Proces ten miał miejsce na terenach Rusi Czerwonej dopiero w 2 poł. XVI w. Wtedy też i w okolicach Łaszczowa szlachta zaczęła wprowadzać ten model gospodarki. Tworzeniu gospodarstw szlacheckich towarzyszył wzrost ucisku chłopów.

W II poł. XVI w. nasilił się na Rusi (tak jak na ziemiach rdzennie polskich) ruch reformacki. Część kościołów została przejętych przez zbory protestanckie. Prawdopodobnie taki los spotkał również kościół w Łaszczowie, gdzie notowano zbór kalwiński. Tereny położone na południowo-wschodnich kresach ówczesnej Rzeczypospolitej narażone były na częste rabunkowe najazdy tatarskie. Dalsze klęski dosięgły omawiane tereny podczas wojny północnej w latach 1700-1721, gdy zarówno obce wojska jak i przemarsze własnych, niepłatnych i niesfornych wojsk doprowadziły do tego, że przez długie lata ziemie czerwonoruskie nie mogły wydźwignąć się z głębokiego upadku. W wyniku pierwszego w 1772 r. i trzeciego w 1795 r. rozbioru Polski tereny dzisiejszej Zamojszczyzny zostały ogarnięte przez Austrię. Wówczas zdecydowana większość dotychczasowych majątków kościelnych i królewskich została rozdana w prywatne ręce. Rozwiązano większość zakonów, w tym zakon jezuitów, który miał swój klasztor w Łaszczowie. W 1772 r. dokonano również zmiany podziału administracyjnego. Wówczas tereny obecnej gminy Łaszczów znalazły się w cyrkule bełskim, a Łaszczów stał się siedzibą jednego z dystryktów. Kiedy po III rozbiorze Polski Lublin znalazł się pod zaborem austriackim guberniom galicyjskie wysunęło projekt zniesienia diecezji chełmskiej i powołania diecezji lubelskiej. W 1803 r. projekt ten zatwierdził cesarz Franciszek II, a w 1805 r. bullę zatwierdzającą wydał Pius VII. Jednak jej powstanie zostało zrealizowane dopiero w 1807 r. W 1809 r. po wojnie z Austrią i pokoju w Schanbrunn, tereny Zamojszczyzny w większości weszły w skład utworzonego w 1807 r. z terenów zaboru pruskiego Księstwa Warszawskiego, do którego dwa lata później po zwycięstwie Napoleona nad Austrią przyłączono również Lubelszczyznę jako kolejny departament. Departamenty dzieliły się na powiaty i gminy. Łaszczów znalazł się wówczas w departamencie lubelskim i powiecie tomaszowskim.

Wzrost zapotrzebowania na artykuły spożywcze w Europie Zachodniej na początku XIX w. sprawił, że gospodarka rolna stała się bardzo opłacalna. W dalszej kolejności prowadziło to do powiększania gospodarstw folwarcznych przez posiadaczy ziemskich. Następstwami tego były częste rugi chłopskie z ich gospodarstw i przyłączanie ziemi do folwarków.

Po klęsce Napoleona, w 1815 r. na Kongresie Wiedeńskim utworzono Królestwo Polskie, całkowicie zależne od cara Rosji, które obejmowało również departament lubelski, przemianowany na województwo. Łaszczów należał wówczas do województwa lubelskiego i powiatu hrubieszowskiego.

W wyniku reformy administracyjnej w 1837 r. województwa zamieniono na gubernie. W okresie polskich

powstań narodowych Zamojszczyzna nie stała na uboczu. Jej mieszkańcy brali czynny udział w tych wydarzeniach. Ruch wyzwolenczy jakim było powstanie listopadowe w latach 1830 -1831 nie ominął także Łaszczowa. W styczniu 1831 r. chirurg żydowski Alfons Brawstedt założył w miasteczku na własny koszt szpital dla powstańców (30 łóżek). Szpital ten został jednak przeniesiony do Zamościa. 12 stycznia 1831 r. stacjonował w Łaszczowie batalion Gwardii Ruchomej woj. lubelskiego. Tutaj też utworzono ruch zborny dla powiatu hrubieszowskiego celem stworzenia oddziału Straży Bezpieczeństwa, który wraz z żołnierzami twierdzy zamojskiej wziął udział w zwycięskim ataku na batalion rosyjski w Uściugu w nocy z 4 na 5 marca 1831 r.

W czerwcu 1831 r. Rosjanie założyli w Łaszczowie placówkę wojskową, która była miejscem wypadkowym wojsk rosyjskich przygotowujących się do ataku na twierdze Zamość. Wybuch powstania styczniowego poprzedziły niepokoje na wsi, których chłopci domagali się zmniejszenia ciężarów wobec właścicieli ziemskich. Niepokoje te objęły znaczną część omawianych terenów. Zanotowano je w Łaszczowie, Nabrożu, Steniatynie i Podlodowie. Podczas powstania styczniowego najsilniejszym echem odbiły się walki oddziałów powstańczych w lasach Roztocza. Po upadku powstania władze carskie podjęły szereg ostrych represji wobec Polaków. Większość dotychczasowych miasteczek (w tym Łaszczów) utraciła prawa miejskie. Zakazano szerzenia oświaty i kultury. W 1864 r. przeprowadzono reformę szkolnictwa powołując szkoły początkujące. Powstało wtedy szereg szkółek wiejskich 1-2 klasowych, najczęściej przy cerkwiach lub kościołach. Utworzono je wówczas m.in. w Nabrożu i Podlodowie. Naukę kontynuowano także w istniejącej już wcześniej szkole w Zimnie. Carska reforma uwłaszczeniowa z 1864 r. w niewielkim tylko stopniu zmniejszyła niepokoje na wsi. Innym czynnikiem niezadowolenia była planowana rusyfikacja. Jednym z jej elementów po powstaniu styczniowym była przeprowadzona w 1867 r. reforma administracyjna, w wyniku której utworzono mniejsze gubernie oraz większe samorządy gminne całkowicie podległe carskiej administracji. Organem uchwalającym w gminie było zebranie gminne, a organem wykonawczym – wójt, który miał do pomocy ławników i pisarza gminnego. Niezadowolenie z polityki gospodarczej jakie ogarnęło pod koniec XIX w. całe Królestwo Polskie objawiało się licznymi niepokojami społecznymi. Latem 1906 r. trwały strajki chłopskie organizowane w poszczególnych majątkach. Zanotowano je w Dobużku, Małoniżu, Nabrożu, Pienianach, Pukarzowie, Ratyczowie, Steniatynie, Wólce Pukarzowskiej i Zimnie.

W wyniku wybuchu I wojny światowej działania wojenne objęły także południową Lubelszczyznę. Większe bitwy stoczono wówczas pod Zamościem, Kraśnikiem i Komarowem. Działania wojenne objęły również teren gminy Łaszczów, którądy przemieszczały się wojska. W czerwcu 1915 r. ponownie działania wojenne objęły teren Lubelszczyzny. W dniach 25-27 czerwca połączone wojska niemiecko – austriackie stoczyły zwycięską bitwę z Rosjanami pod Tomaszowem. Wynikiem tych działań były duże zniszczenia. W znacznym stopniu zniszczeniu uległ Łaszczów oraz zdewastowano folwarki w Dobużku, Pukarzowie i Nadolcach. Wówczas zniszczeniu uległo wiele miejscowości, a część z nich została wyludniona. Działaniom wojennym towarzyszyły liczne epidemie chorób i głód. Po zajęciu Lubelszczyzny Austriacy przystąpili do rozbudowy linii transportowych. Już w 1915 r. zbudowali kolej wąskotorową łączącą Uhnów z Włodzimierzem Wołyńskim. Kolej ta przebiegała przez teren gminy Łaszczów. Powstały wtedy przystanki kolejowe w Łaszczowie i Dobużku. W Łaszczowie wybudowano także dwa odgałęzienia, z których jedno odchodziło do Woźuczyna z przystankiem w Wólce Pukarzowskiej. Kolej ta istniała do 1990 r.

Koniec I wojny światowej nie przyniósł obszarom Zamojszczyzny upragnionego spokoju. Już pod koniec 1919 r. wybuchły pierwsze walki polsko – bolszewickie. W niepodległym państwie polskim Zamojszczyzna weszła w skład województwa lubelskiego, utworzonego w dniu 2 sierpnia 1919 r., był to obszar o charakterze wybitnie rolniczym. W okresie międzywojennym konflikty narodowościowe na tym terenie nie przybierały jeszcze ostrego charakteru. Podczas wojny obronnej w 1939 r. ustępujące pod

naporem armii niemieckiej wojska polskie ciągle wycofywały się na wschód. Zamojszczyzna pełniła wówczas funkcję bezpośredniego zaplecza dla sił polskich. Koncepcja ta jednak załamała się wobec błyskawicznego sukcesu sił niemieckich. Wszelkie poczynania Polaków poza niewielkimi lokalnymi sukcesami, kończyły się niepowodzeniem. Kolejna faza walk tzw. II bitwa pod Tomaszowem Lubelskim rozpoczęła się 22 września wraz z nadciągnięciem z północy wojsk Frontu Północnego. Oddziały Polskie stawiały sobie przebiecie się przez Tomaszów, Lwów wychodząc do głównego uderzenia na Tomaszów Lubelski stoczyły walkę z Niemcami, w wyniku których spłonęła połowa zabudowań z Łaszczowa. Walczono także na terenie miejscowości Czerkasy i Małoniż. Okupacyjne władze niemieckie wprowadziły na tereny podbite politykę „Wielkich Niemiec”. Tereny Zamojszczyzny weszły w skład dystryktu lubelskiego. Wkrótce potem powstały pierwsze getta dla licznych tu Żydów. W grudniu 1939 r. rozpoczęto pierwsze eksterminacje Żydów. Hitlerowskie plany zagospodarowania okupowanych ziem znalazły swoją realizację w zbrodniczej polityce wysiedleń ludności polskiej. Mordy i wysiedlenia ludności Zamojszczyzny wywołały odruch samoobrony ze stron miejscowej ludności. Klęska wrześniowa nie złamała ducha walki narodu polskiego. Już bowiem w styczniu 1940 r. rząd emigracyjny powołał Związek Walki Zbrojnej, przemianowany w 1942 r. na Armię Krajową. We wrześniu 1940 r. ruch ludowy powołał własną organizację zbrojną Straż Chłopską „Chłostę”, przemianowaną wiosną 1941 r. na Bataliony Chłopskie. Władze okupacyjne nie zrezygnowały z planów kolonizacji. Doszło wówczas do szeregu licznych walk. Ruch oporu zorganizowano także na terenie gminy Łaszczów, gdzie w 1942–1944 r. walczyło kilka oddziałów.

1.4 PODZIAŁ FIZJOGRAFICZNY

Według podziału fizjograficznego Lubelszczyzny Gmina Łaszczów leży w: prowincji Wyżyny Ukraińskiej, podprowincji Wyżyny Wołyńsko-Podolskiej, makroregionu Wyżyny Wołyńskiej, mezoregionu Grzędy Sokalskiej. Gmina położona jest w centralnej części Grzędy Sokalskiej, w części osiowej niecki brzeżnej. Utwory podłoża kredowego o miąższości kilkuset metrów, są zawodnione w części spągowej (strefa ok. 100-150m), w poziomie wierzchowinowym przykryte są 15-20m. pokrywą lessową, która dość dobrze izoluje wodonosiec kredowy przed infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni ziemi wraz z wodami opadowymi. Podłoże kredowe odsłania się jedynie na niewielkiej wychodni w rejonie Dobużek – Kolonia (margle kredowe cienkoławicowe) oraz na niewielkim obszarze pomiędzy Łaszczowem i Wólką Pukarzowską. Wychodnia kredowa jest obszarem bardzo silnie narażonym na przenikanie zanieczyszczeń w głąb warstwy wodonośnej (nawozy, środki chemiczne ochrony roślin itp.). Dolina Huczwy i dopływów wypełnione są namułami terasów zalewowych zalegającymi na podłożu piasków pylastych i mułków w północnej części gminy oraz torfami (bardzo wrażliwymi na zmiany stosunków wodnych).

Powierzchnia Gminy wynosi 128km² i składa się z następujących miejscowości, tj. Czerkasy, Dobużek, Dobużek -Kolonia, Domaniż, Hopkie, Hopkie - Kolonia, Kmiczyn, Kmiczyn - Kolonia, Łaszczów, Łaszczów - Kolonia, Małoniż, Muratyn, Muratyn - Kolonia, Nabród, Nabród - Kolonia, Nadolce, Pieniany, Pieniany - Kolonia, Podlodów, Podhajce, Pukarzędów, Pukarzędów - Kolonia, Ratyczów, Steniatyn, Steniatyn - Kolonia, Wólka Pukarzowska, Zimno, Zimno - Kolonia.

Obszar gminy powiązany jest z położeniem w granicach Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP – nr 407 chełmsko – zamojski), stanowiącego element powiązań hydrogeologicznych regionu oraz przebiegu korytarza ekologicznego lokalnego doliny Huczwy i Lasów Pukarzowskich.

1.5 DYNAMIKA LUDNOŚCI

Dynamika ludności na terenie gminy Łaszczów w latach 2017 – 2020 (na dzień 30 czerwca 2020 r.) przedstawia się następująco:

TABELA 2 - LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ŁASZCZÓW

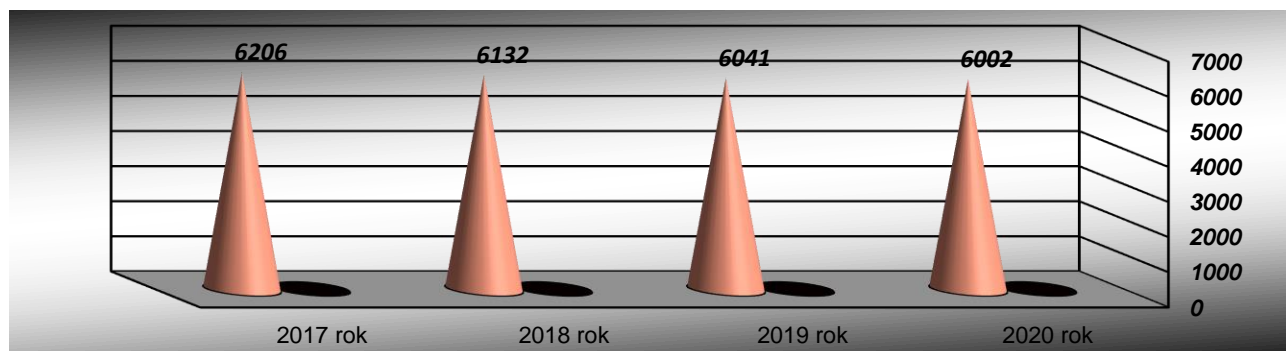


TABELA 3 – LUDNOŚĆ W GMINIE ŁASZCZÓW W PODZIALE NA LATA I MIEJSCOWOŚCI

Miejscowość	Rok 2017	Rok 2018	Porównanie do 2017 r.	Rok 2019	Porównanie do 2018 r.
Dobużek	214	209	↓	202	↓
Dobużek – Kolonia	130	126	↓	120	↓
Hopkie	181	184	↑	187	↑
Hopkie – Kolonia	54	52	↓	48	↓
Kmiczyn	77	75	↓	73	↓
Kmiczyn – Kolonia	63	65	↑	66	↑
Łaszczów	2217	2173	↓	2144	↓
Łaszczów – Kolonia	127	132	↑	130	↓
Małoniż	135	143	↑	137	↓
Muratyn	137	133	↓	135	↑
Muratyn – Kolonia	36	35	↓	35	↔
Nabróż	252	244	↓	240	↓
Nabróż – Kolonia	193	191	↓	191	↔
Nadolce	160	161	↑	155	↓
Pieniany	122	120	↓	120	↔
Pieniany – Kolonia	65	63	↓	62	↓
Podhajce	23	22	↓	21	↓
Podłodów	223	222	↓	211	↓
Pukarzów	436	438	↑	432	↓
Pukarzów – Kolonia	73	73	↔	73	↔
Ratyczów	211	214	↑	209	↓
Steniatyn	216	208	↓	203	↓
Steniatyn – Kolonia	184	176	↓	182	↑
Wólka Pukarzowska	268	273	↑	267	↓
Zimno	365	356	↓	350	↓
Zimno – Kolonia	44	44	↔	48	↑
Łaszczów (łącznie)	6206	6132	↓	6041	↓

Uwzględniając wieloletnie tendencje spadku ludności w gminie (w konsekwencji spowodowane: ujemnym przyrostem naturalnym, dużą migracją) należy szczególną uwagę zwrócić na konieczność

zmniejszenia tempa odpływu ludności z terenu gminy. Warunkiem koniecznym staje się tu podniesienie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej, a w szczególności poprawa warunków życia ludności.

Przewaga kobiet nad mężczyznami jest charakterystyczną cechą dla całego regionu. Ujemnym czynnikiem zaobserwowanym na terenie gminy jest niski wskaźnik dynamiki demograficznej i związane z tym starzenie się miejscowej ludności. Niekorzystnym czynnikiem w układzie ludności jest ujemny przyrost naturalny oraz nieproporcjonalnie większa ilość osób powyżej 65 roku życia w stosunku do liczby niemowląt i dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat. Gmina Łaszczów jest gminą mało zaludnioną, ale z dość zwartą siecią osadniczą.

1.6 RYNEK PRACY

Na terenie gminy Łaszczów występuje znaczące bezrobocie. W porównaniu na dzień 31 grudnia 2019 roku: powiat tomaszowski – 6,6%; gmina Łaszczów – 5,8%; województwo Lubelskie – 7,4%, Polska – 5,2%. Jest ono nieznacznie niższe niż w powiecie i województwie, ale wyższe niż w Polsce.

TABELA 4 – SZACUNKOWA LICZBA BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY ŁASZCZÓW W 2019 ROKU

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba	152	147	132	124	116	111	118	116	115	136	141	151

Potencjał rynku pracy zależy od liczby pracodawców. Ich stan w gminie jest niewystarczający, nawet biorąc pod uwagę utrzymującą się na podobnym poziomie liczbę podmiotów gospodarczych.

Pod koniec roku następuje przyrost liczby bezrobotnych. Utrwala się zjawisko długotrwałego bezrobocia. Obok bezrobocia zarejestrowanego - specyficznym dla obszarów wiejskich jest bezrobocie agrarne (ukryte). Jednakże trudno jest jednoznacznie określić skalę tego zjawiska. Barrierami ograniczającymi tempo zmniejszania się bezrobocia w gminie jest również uboga infrastruktura gospodarcza i wynikająca z niej słabość pozarolniczego rynku pracy, wysoki poziom bezrobocia ukrytego na wsi, brak koordynacji systemu kształcenia z potrzebami rynku pracy, a także niewysoka atrakcyjność inwestycyjna gminy.

Potrzebne jest promowanie i wspieranie trwałego zatrudnienia. W obszarze tym potrzebne są działania na rzecz bezrobotnych znacznie oddalonych od rynku pracy, wspierające podjęcie przez nich zatrudnienia. Potrzebny jest też rozwój ekonomii społecznej, w tym wsparcie na rzecz m.in. zakładania własnych działalności gospodarczych.

1.7 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Łaszczów jest w ogromnej mierze podporządkowane zasadzie zrównoważonego rozwoju. W tym celu zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem ich roli w regionalnym systemie obszarów chronionych oraz powiązań funkcjonalno – przestrzennych z systemem krajowym i europejskim staje się jedną z priorytetowych osi kierunku rozwoju. Stan środowiska naturalnego gminy jest ogólnie dobry, jednak w dobie pojawiających się zagrożeń (klęsk żywiołowych) wymaga podjęcia stosowanych działań naprawczych i zapobiegających. Rolniczy charakter oraz ograniczony zakres inwestycji przemysłowych powodują, że środowisko przyrodnicze jest stosunkowo czyste. Głównymi atutami środowiska przyrodniczego gminy Łaszczów są wysokie walory krajobrazowe wiążące się z obecnością lasów, wód powierzchniowych stojących i płynących oraz urozmaicona rzeźba. Teren ten wyróżnia się zróżnicowaniem siedliskowym i ogromną

bioróżnorodnością. Występują tu obszary i obiekty cenne przyrodniczo nie tylko w skali regionalnej i krajowej, ale i międzynarodowej.

Gleby są niezmiernie ważnym elementem środowiska będącym produktem wzajemnego oddziaływania lito, hydro, atmo i biosfery. Zróżnicowanie gleb gminy Łaszczów jest wynikiem urozmaiconej budowy geologicznej. Klimat na terenie gminy charakteryzuje się miesięcznymi wahaniami temperatury od -4,8°C w styczniu do 17,9°C w lipcu. Czynnikiem niekorzystnym dla roślinności są późnowiosenne i wczesnojesienne przymrozki, które są charakterystyczne dla gminy, powiatu jak i całego Roztocza. Średnia pokrywa śnieżna zalega od 70 do 80 dni, krócej niż w okolicach Tomaszowa Lubelskiego, co związane jest z pokładami kredowymi w tamtym regionie.

Do obszarów i obiektów prawnie chronionych zaliczamy:

- ❖ Pomniki przyrody,
- ❖ Użytek ekologiczny,
- ❖ Grunty rolne i leśne,
- ❖ Lasy ochronne,
- ❖ Strefy ochronne ujęć wody,
- ❖ Udokumentowane złoża surowców naturalnych.

Pomniki przyrody w:

- ❖ parku podworskim w Dobużku,
- ❖ w parku podworskim w Łaszczowie

Użytek ekologiczny:

- ❖ „Stawy Łaszczowskie”: obejmujące stawy hodowlane o łącznej powierzchni 103,27ha o nazwach: „Adam I”, „Adam II”, „Aleksander I”, „Aleksander II”, „Ignas”, położone w Nadolcach.

Grunty rolne i leśne:

- ❖ lasy ochronne o pow. 115,41ha stanowiące własność Państwa, w Zarządzie Nadleśnictwa Tomaszów Lubelski - leśnictwo Grodyśławice („Sośnina”, „Dębina”, „Dobużek II”, „Uroczysko Bukowiec”, w tym: lasy glebochronne 9,01ha, lasy wodochronne 69,34ha (68,9ha własność Państwa, 0,44ha prywatna), lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody 37,5ha.

Udokumentowane złoża surowców naturalnych:

- ❖ złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone na obszarze gm. Łaszczów i Tyszowce, niskie, szuwarowoturzycowiskowe, o pow. 487ha, zasobach torfu 7.695tys.m³, średniej miąższości torfu 1,58m, max miąższości torfu 3,30m nieeksploatowane;
- ❖ złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone pomiędzy Łaszczowem, a Dobużek-Kolonia, niskie szuwarowoturzycowiskowe o pow. 132ha, zasobach 2.6tys.m³, średniej miąższości torfu 1,97m, max miąższości 3,5m – nieeksploatowane;
- ❖ złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone w obrębie ośrodka gminnego – złożo pogrzebane, olesowogytowe o pow. 8,5ha, zasobach 200tys.m³, średniej miąższości 2,35m, max miąższości 3,0m – nieeksploatowane.

NATURA 2000: Ekologiczny system obszarów chronionych gminy tworzą: Obszar specjalnej ochrony Europejskiej Sieci Ekologicznej „NATURA 2000” obejmujący: dolinę rzeki Huczwy – Kanał Hopkie, rzekę Wożuczynkę, Kanał Rokitno, Kamień z Kmiczynką - lokalne korytarze ekologiczne; kompleks stawów w Nadolcach – regionalny węzeł ekologiczny (ostoja flory i fauny wodno-błotnej); kompleks stawów w Zimnie – lokalny węzeł ekologiczny (ostoja flory i fauny wodno – błotnej); kompleksy leśne „Sośnina” i „Dębina” – lokalne węzły ekologiczne (ostoje flory i fauny leśnej); kompleksy leśne „Dobużek I” i „Dobużek II”; zespół starodrzewia zabytkowego cmentarza w Nabrożu; zespoły starodrzewia parków

pałacowych w: Łaszczowie, Dobużku, Steniatynie, Nadolcach i Pukarzowie.

„Las lipowy w Bukowcu” - Rezerwat leśny częściowy o powierzchni 12,41ha, utworzony w 1967 r. w pobliżu miejscowości Hopkie-Kolonia, w nadleśnictwie Tomaszów Lubelski. Utworzony został celem zachowania fragmentu naturalnego lasu lipowego. Jeszcze na początku XX w. gatunkiem panującym na obszarze obecnego rezerwatu był dąb, zaś domieszkę stanowił buk, lipa i grab. Silne mrozy zimą 1928/1929 r. spowodowały bardzo duże szkody w drzewostanach dębowych, ucierpiał również buk. Usunięto wówczas ponad 300 drzew. Taka sytuacja stworzyła warunki do rozwoju lipy, która w warunkach bardzo żyznego siedliska weszła w górne piętro stając się gatunkiem dominującym. Pojedyncze jej egzemplarze osiągają tu 1m obwodu i 29m wysokości. Kilka drzew ma charakter pomnikowy i osiąga 1,2m obwodu oraz 29m wysokości. Znaczny udział w drzewostanie rezerwatu ma buk, który miejscami tworzy piętro podokapowe, miejscami zaś jest gatunkiem współpanującym. Buk występuje na obszarze całego rezerwatu wykazując dużą dynamikę rozwoju i wytrzymując konkurencję grabu. Odnawia się w sposób naturalny. Około 10 buków ma charakter pomnikowy, osiągając od 0,86 do 1,12m obwodu i wysokość od 28 do 35m. W domieszce występuje również sosna, brzoza, wierzba, klon pospolity, jawor, osika, czereśnia i wiąz (górski i polny). Z roślin chronionych na terenie rezerwatu występują: wawrzynek wilczełyko, orlik pospolity, lilia złotogłów, podkolan biały, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata i gnieźnik leśny.

„Skarpa Dobużańska” - Rezerwat częściowy, stepowy o powierzchni 5,07ha, utworzony w 1989 r. w miejscowości Mikulin, w gminie Tyszowce, położony na prawym zboczu doliny Huczwy pomiędzy Dobużkiem a Mikulinem. Celem jego utworzenia było zachowanie zbiorowisk roślinności kserotermicznej. W rezerwacie tym występuje wiele rzadkich roślin np.: oman wąskolistny i szorstki, turzyca niska, ożoła zwyczajna, zawilec wielkokwiatowy, szczodrzec ruski, pajęcznica gałęzista, szparag, przetaczniki (ząbkowany, rozesłany i pagórkowy), pierwiosnka lekarska. Rośnie tu też, spotykany na Lubelszczyźnie jedynie w kilku stanowiskach - żmijowiec czerwony. W rezerwacie występują też bardzo licznie przedstawiciele fauny typowej dla tych stanowisk.

„Stawy Łaszczowieckie” - Użytek zlokalizowany na gruntach wsi Łaszczów i Nadolce. Jest to ostoja fauny wodno-błotnej. Użytek ekologiczny obejmuje kompleks stawów w dolinie Huczwy, o łącznej powierzchni 103,27ha

1.8 ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Na terenie gminy znajduje się wiele miejsc turystycznie atrakcyjnych, jednakże nie są one w pełni wykorzystane i wypromowane. Znajdują się tu jednak miejsca bardzo urokliwe, które warto przybliżyć turystom. Ważną rolę odgrywają tutaj zabytki. Zabytki te są nie tylko obiektami budowlanymi, ale także świadczą o bogatej historii.

Gmina prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W gminnej ewidencji zabytków znajdują się: zabytki nieruchome wpisane do rejestru; inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków (w tym nieruchome zabytki archeologiczne) oraz zabytki nieruchome wyznaczone przez Burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

TABELA 5 – ZABYTKI WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru zabytków
1.	Dobużek - Kolonia	Dwór/Szkoła	A/1567
2.	Dobużek - Kolonia	Kuźnia dworska, obecnie budynek gospodarczy	A/1567
3.	Dobużek - Kolonia	Oficina	A/1567
4.	Dobużek - Kolonia	Stajnia/Wozownia	A/1567
5.	Dobużek - Kolonia	Zespół Dworski	A/1567
6.	Łaszczów	Arsenał/Sala Rycerska/Synagoga	A/487
7.	Łaszczów	Klasztor Jezuitów/Pałac	A/586
8.	Łaszczów	Pozostałości Kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia N.P. Marii oraz Św. Józefa i Ignacego Loyoli/Oficina	A/586
9.	Łaszczów	Zespół pałacowo – parkowy	A/586
10.	Łaszczów	Cmentarz przykościelny/grzebalny	A/1539
11.	Łaszczów	Dawna kancelaria Parafialna obecnie organistówka	A/1539
12.	Łaszczów	Dzwonnica	A/1539
13.	Łaszczów	Kostnica/Sala katechetyczna	A/1539
14.	Łaszczów	Kościół Parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła	A/1539
15.	Łaszczów	Nagrobek Katarzyny Skarbek Rudzkiej na cmentarzu przykościelnym	A/1539
16.	Łaszczów	Ogrodzenie w zespole kościelnym	A/1539
17.	Łaszczów	Plebania w zespole Kościoła Parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła	A/1539
18.	Nabróż – Kolonia	Cmentarz przykościelny dawniej grzebalny	A/1507
19.	Nabróż – Kolonia	Cmentarz rzymsko - katolicki	A/1507
20.	Nabróż – Kolonia	Kaplica Grobowa Rodziny chrzanowskich na cmentarzu parafialnym	A/1507
21.	Nabróż – Kolonia	Kaplica Grobowa Rodziny Rakowskich	A/1507
22.	Nabróż – Kolonia	Dzwonnica w zespole Kościoła Parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP i Św. Stanisława Bpa	A/1316
23.	Nabróż – Kolonia	Kościół Parafialny pw. NMP i Św. Stanisława Bpa	A/1316
24.	Nadolce	Empirowa kolumna z pomnikiem mjr. Franciszka Łukawskiego	A/1579
25.	Nadolce	Dwór/Rządówka	A/1579
26.	Nadolce	Zespół Dworski	A/1579

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

TABELA 6 – WYKAZ KART OBIEKTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1.	Dobużek - Kolonia	Figura NMP Niepokalanie Poczętej
2.	Dobużek - Kolonia	Dwór/Szkoła (<i>nie ma już szkoły</i>)
3.	Dobużek - Kolonia	Kuźnia dworska, obecnie budynek gospodarczy
4.	Dobużek - Kolonia	Oficyna
5.	Dobużek - Kolonia	Stajnia/Wozownia
6.	Dobużek - Kolonia	Zbiorowa mogiła jeńców radzieckich
7.	Dobużek - Kolonia	Zespół Dworski
8.	Hopkie	Cmentarz prawosławny
9.	Kmiczyn	Cmentarz prawosławny
10.	Łaszczów	Arsenał/Sala Rycerska/Synagoga
11.	Łaszczów	Budynek Straży Pożarnej
12.	Łaszczów	Cmentarz rzymsko - katolicki
13.	Łaszczów	Cmentarz żydowski
14.	Łaszczów	Dwór
15.	Łaszczów	Figura kamienna Św. Antoniego
16.	Łaszczów	Figura kamienna NMP Niepokalanego Poczęcia
17.	Łaszczów	Figura przydrożna Św. Tekli
18.	Łaszczów	Kapliczka murowana Św. Antoniego
19.	Łaszczów	Kapliczka przydrożna domkowa Św. Jana Nepomucena
20.	Łaszczów	Klasztor Jezuitów/Pałac
21.	Łaszczów	Pozostałości Kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia N.P. Marii oraz Św. Józefa i Ignacego Loyoli/Oficyna
22.	Łaszczów	Szkoła murowana
23.	Łaszczów	Zespół pałacowo - parkowy
24.	Łaszczów	Cmentarz przykościelny/grzebalny
25.	Łaszczów	Dawna kancelaria Parafialna obecnie organistówka
26.	Łaszczów	Dzwonnica
27.	Łaszczów	Kostnica/Sala katechetyczna
28.	Łaszczów	Kościół Parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła
29.	Łaszczów	Nagrobek Katarzyny Skarbek Rudzkiej na cmentarzu przykościelnym
30.	Łaszczów	Ogrodzenie w zespole kościelnym
31.	Łaszczów	Plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła
32.	Małoniż	Krzyż kamienny
33.	Małoniż	Krzyż kamienny
34.	Muratyn	Cmentarz prawosławny
35.	Nabróż	Barokowe założenie dworsko - ogrodowe
36.	Nabróż	Figura M. Boskiej
37.	Nabróż - Kolonia	Cmentarz przykościelny dawniej grzebalny
38.	Nabróż - Kolonia	Cmentarz rzymsko - katolicki

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

39.	Nabroż - Kolonia	Kaplica Grobowa Rodziny Chrzanowskich na cmentarzu parafialnym
40.	Nabroż - Kolonia	Kaplica Grobowa Rodziny Rakowskich
41.	Nabroż - Kolonia	Dzwonnica w zespole Kościoła Parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP i Św. Stanisława Bpa
42.	Nabroż - Kolonia	Kościół Parafialny pw. NMP i Św. Stanisława Bpa
43.	Nadolce	Empirowa kolumna z pomnikiem mjr. Franciszka Łukawskiego
44.	Nadolce	Dwór/Rządcówka
45.	Nadolce	Spichlerz
46.	Nadolce	Zespół Dworski
47.	Pieniany – Kolonia	Cmentarz prawosławny
48.	Podlodów	Cmentarz prawosławny
49.	Pukarzów	Dom mieszkalny / Ósmak
50.	Pukarzów	Krzyż żelazny
51.	Pukarzów	Założenie dworsko - ogrodowe
52.	Pukarzów Osada	Kapliczka
53.	Pukarzów Osada	Kuźnia
54.	Pukarzów Osada	Parnik/Pralnia
55.	Pukarzów Osada	Stajnia
56.	Pukarzów Osada	Stodoła
57.	Pukarzów Osada	Spichlerz
58.	Pukarzów Osada	Wozownia
59.	Ratyczów	Cmentarz prawosławny
60.	Steniatyn	Cmentarz prawosławny – „stary”
61.	Steniatyn	Cmentarz prawosławny – „Nowy”
62.	Zimno	Cmentarz prawosławny
63.	Zimno	Figura kamienna Matki Boskiej
		Stanowiska archeologiczne wg wykazu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie

2. ZAGOSPODAROWANIE GMINY ŁASZCZÓW

2.1 KAPITAŁ EKOLOGICZNY

Stan czystości wód podziemnych

Gmina Łaszczów leży w regionie hydrograficznym (Wilgat 1975): Wyżyna Wołyńska. Na terenie gminy Łaszczów znajduje się 20 udokumentowanych ujęć wód kredowych o wydajnościach od 2,6m³/h (Wólka Pukarzowska) do 72m³/h (Łaszczów - Podhajce). Studnie mają głębokość średnio kilkudziesięciu metrów. Woda nawiercana jest na głębokościach od 16 do 45m. Wydajność eksploatacyjna studni waha się od 2,6m³/h do 72m³/h (Podhajce) ujęcie dla wodociągu wiejskiego. Wody czwartorzędowe występują w kopalnej dolinie Huczwy (dolina Huczwy i doliny dopływów). Wody powierzchniowe gminy Łaszczów stanowią naturalne ciek wodne, źródła, stawy i rowy melioracyjne. Ponadto na terenie gminy Łaszczów znajdują się dwa duże kompleksy stawów rybackich w Zimnie i Nadolcach. Powierzchnia lustra wody stawów w Zimnie wynosi 126,3ha, pojemność całkowita wynosi 2.129.000m³. Również w Dobużku znajduje się staw o pow. 0,8ha. Znaczna część obszaru gminy Łaszczów leży w obszarze projektowanej ostoi ptasiej „Zlewnia Górnej Huczwy” europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000. Obszar projektowanej ostoi został udokumentowany w zakresie ornitologicznym przez Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Ze względu na brak inwentaryzacji przyrodniczej gminy oraz badań naukowych fauny w obszarze Grzędy Sokalskiej obszar ten nie jest uwzględniony w wykazie ostoi CORINE biotopes. Został też pominięty w projektowanej krajowej sieci ekologicznej ECONET PL. W obszarze gminy nie ma rezerwatów przyrody. Znajdują się one w bezpośrednim otoczeniu gminy. W gminie Jarczów znajduje się rezerwat leśny "Las Lipowy w Uroczysku Bukowiec". Uroczysko Bukowiec, część którego objęto ochroną rezerwatową przylega do zachodnich granic gminy Łaszczów. Ponadto przy północnej granicy gminy Łaszczów w dolinie Huczwy na terenie gminy Tyszowce znajduje się rezerwat stepowy "Skarpa Dobużańska". Oba rezerwaty są elementami krajowego systemu obszarów chronionych. Na terenie gminy znajduje się jedynie użytek ekologiczny obejmujący stawy rybne w Nadolcach, wchodzący w skład regionalnego systemu obszarów chronionych oraz pomnikowe drzewa wśród starodrzewu parków pałacowych i podworskich. Funkcjonalnie teren gminy jest ściśle związany z regionalnym korytarzem ekologicznym doliny Huczwy. Ponadto poprzez równoleżnikowe lewostronne dopływy Huczwy (Kanał Rokitno i rzekę Wożuczynkę) powiązany jest z roztoczańskim leśnym korytarzem ekologicznym rangi krajowej, a poprzez samą Huczwę i przez doliny jej prawostronnych dopływów (Kanał Marianka i rzeka Kamień) oraz lewostronne dopływy Bugu (Warężanka, Kryniczanka) z międzynarodowym korytarzem ekologicznym doliny Bugu. Gmina Łaszczów położona jest w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 407 - Niecka Lubelska (Chełm-Zamość) w projektowanych obszarach zwykłej (dolina Huczwy i jej dopływów) oraz wysokiej ochrony (pozostały teren). W obszarze gminy nie ma projektowanych obszarów najwyższej ochrony. W obszarze wysokiej ochrony (OWO) okres infiltracji zanieczyszczeń antropogenicznych do wód kredowych jest krótszy niż 25 lat. Ocena stanu czystości rzeki odpowiada klasie III. Ocenę stanu wód podziemnych wykonano w oparciu o monitoring lokalny, przeprowadzony przez PIOŚ w Zamościu dla wód płytkich (gruntowych ujmowanych przez studnie kopane) oraz w oparciu o analizę wody wykonaną przez TSSE w Tomaszowie Lubelskim dla studni wierconych (wody wgłębne - ujęcie wody kredowej). Wody gruntowe (płytkie) są chronione głównie przez strefę aeracji (strefa nad poziomem wód gruntowych). Miąższość tej strefy wynosi kilka metrów. Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód są składowiska odpadów (wysypiska śmieci) z uwagi na ługowanie substancji szkodliwych, zanieczyszczenia związane z działalnością rolniczą oraz

nieskanalizowane obszary zabudowy gdzie występują nieszczelne zbiorniki ścieków (doły chłonne). W oparciu o przeprowadzone badania przez PIG i PIOŚ należy stwierdzić, że głównie zanieczyszczone są wody gruntowe (studnie kopane ujmujące wody czwartorzędowe). Są one zaliczone do klasy III wody niskiej jakości. Wody wgłębne (kredowe w studniach wierconych) zaliczane są do klasy Ib - wody wysokiej jakości.

Stan gospodarki odpadami

Zadaniem Gminy jest przygotowywanie corocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi. Analizę sporządza się na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Stan gospodarki odpadami w szczególności obejmuje:

- ❖ Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.
- ❖ Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.
- ❖ Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwieniem odpadów komunalnych.
- ❖ Liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.
- ❖ Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.
- ❖ Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

System gospodarowania odpadami komunalnymi wprowadził możliwość selektywnego zbierania odpadów „u źródła” czyli w miejscu ich powstawania (w gospodarstwach domowych). Segregację odpadów zadeklarowało 90% właścicieli nieruchomości zamieszkałych i 24 % właścicieli nieruchomości niezamieszkałych z terenu gminy.

Zbiórka odpadów w gminie prowadzona jest w systemie pojemnikowo-workowym. Mieszkańcy zostali wyposażeni w worki, a przy każdym odbiorze odpadów otrzymują worki z nadrukiem na wymianę.

Na terenie Gminy Łaszczów działa również punkt selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych zlokalizowany w Łaszczowie przy ul. Przemysłowej 9.

Do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych mieszkańcy dostarczają we własnym zakresie takie odpady jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, papier, metal, opakowania z tworzyw sztucznych, szkło, opakowania wielomateriałowe. Dodatkowo w siedzibie Urzędu Miejskiego w Łaszczowie przy ul. Chopina 14, znajduje się pojemnik na zużyte baterie do którego w godzinach pracy urzędu mieszkańcy mogą dostarczyć zużyte baterie.

Gmina Łaszczów zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022 została ujęta w regionie Południowym.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami określa w tym regionie 2 instalacje jako Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych: Zakład Zagospodarowania Odpadów w Łaskowie-Gminny Zakład Komunalny; Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Biłgoraju oraz instalację

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

zastępczą: Baza segregacji odpadów komunalnych - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Tomaszowie Lubelskim.

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z terenu Gminy Łaszczów w roku 2019 zebrano łącznie 866,075 Mg wszystkich odpadów.

TABELA 7 – ILOŚĆ ODPADÓW ODEBRANYCH W 2019 ROKU Z TERENU GMINY ŁASZCZÓW

Lp	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]
1	Opakowania z papieru i tektury	6,680
2	Opakowania z tworzyw sztucznych	10,800
3	Opakowania ze szkła	74,620
4	Zużyte opony	9,100
5	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121 i 200123 zawierające niebezpieczne składniki	7,865
6	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200135, 200121 i 200123	0,810
7	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny - Popiół	14,890
8	Odpady ulegające biodegradacji	22,790
9	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	598,340
10	Odpady wielkogabarytowe	25,930
11	Zmieszane odpady opakowaniowe	70,960
12	Tekstylia	8,910

Sieć wodno – ściekowa

Obszar gminy został niemal w całości zwodociągowany poprzez 5 wodociągów grupowych. Występuje kilka gospodarstw w zabudowie, które są poza systemem zasilania w wodę z wodociągów z powodu niepodłączenia się do sieci wodociągowej.

Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy realizowane jest jako zadanie własne i odbywa się z wodociągów grupowych ujmujących wodę ze studni głębinowych:

- ❖ wodociąg grupowy Łaszczów,
- ❖ wodociąg grupowy Kmiczyn,
- ❖ wodociąg grupowy Zimno,
- ❖ wodociąg grupowy Steniatyn,
- ❖ wodociąg grupowy Pukarzów,

Na terenie gminy zaewidencjonowanych jest 4 oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologiczne:

- ❖ oczyszczalnia ścieków w Pukarzewie,
- ❖ oczyszczalnia ścieków w Ratyczowie,
- ❖ oczyszczalnia ścieków w Nadolcach,
- ❖ oczyszczalnia ścieków w Dołużku,

oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Dołużek wraz z połączoną kanalizacją obejmującą aglomerację Łaszczów.

Do głównych potrzeb z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy Łaszczów należą:

- ❖ zwiększenie dostępności mieszkańców i inwestorów do zbiorczych systemów kanalizacyjnych,
- ❖ modernizacja sieci wodociągowej
- ❖ budowa sieci kanalizacyjnej (w obszarze aglomeracji i jej najbliższym otoczeniu)
- ❖ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- ❖ prowadzenie wszechstronnej i wielokierunkowej edukacji ekologicznej.

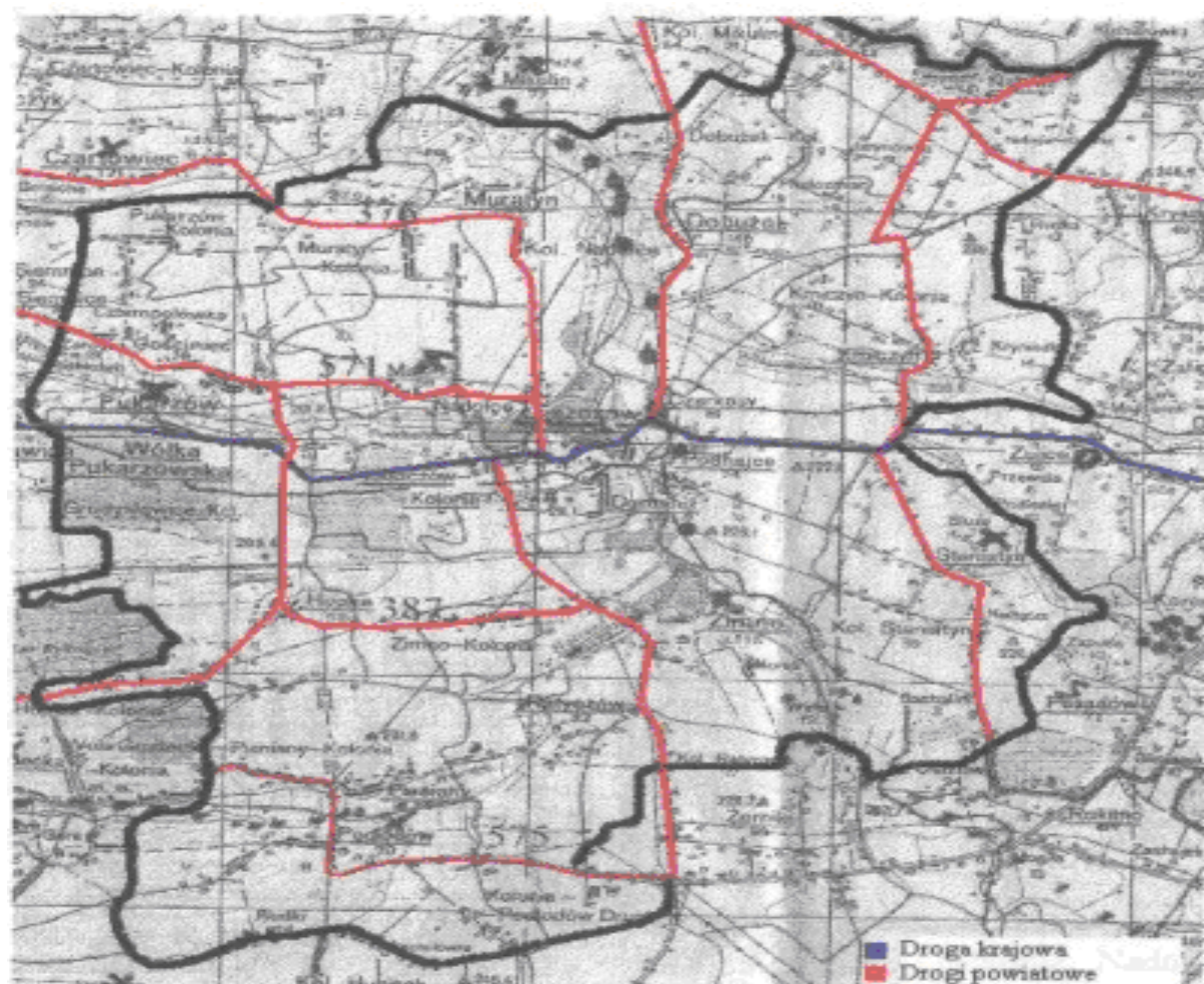
Sieć drogowa

Gmina posiada dobre nasycenie siecią dróg jak i korzystny jej układ pod względem możliwości połączeń poszczególnych miejscowości z innymi gminami, powiatem i województwem. Obsługę komunikacyjną gminy Łaszczów zapewnia system dróg o znaczeniu regionalnym, powiatowym i lokalnym. Drogi powiatowe: 67,3 km; drogi gminne: 72,4 km; droga wojewódzka: 10,5 km.

Wzmożone natężenie ruchu, jakie obserwuje się w ostatnich latach oraz ciągle wzrastający udział w ruchu pojazdów dużych gabarytowo i ciężkich wykazuje, że drogi powiatowe i gminne nie są dostatecznie dostosowane do roli, jaką powinny spełniać w układzie komunikacyjnym. Szczególne znaczenie w sieci dróg w gminie mają drogi powiatowe i gminne. Spełniają one ważną rolę w lokalnym ruchu na terenie gminy, jak również stanowią najważniejszy łącznik z drogami powiatowymi i drogą wojewódzką.

Techniczne warunki właściwego utrzymania nawierzchni dróg wymagają, oprócz bieżącej konserwacji - odnowy nawierzchni w okresach min. 10 - cio letnich, polegające na wykonaniu nowej warstwy ścieralnej. Do głównych problemów jakie występują na obszarze gminy związanych z drogami należy zaliczyć: niewłaściwy stan techniczny jezdni; niespełnianie parametrów technicznych i użytkowych jezdni (nośność, podbudowa, pobocza, przepusty). Duża część dróg wymaga różnego rodzaju działań naprawczych, począwszy od wzmocnień, poprzez wyrównanie, po naprawy i przebudowę nawierzchni.

MAPA 3 – UKŁAD DRÓG WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH NA TERENIE GMINY



2.2 KAPITAŁ SPOŁECZNY

Znaczącym obszarem dla Gminy jest kapitał społeczny. To właśnie on w dużej mierze wpłynie na osiągnięcie zakładanej misji Strategii.

Edukacja

Na terenie gminy Łaszczów występuje: Gminne Przedszkole w Łaszczowie; Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Łaszczowie; Publiczna Szkoła podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Zimnie; Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nabrożu-Kolonii; Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Kostki Starowieyskiego w Łaszczowie prowadzone przez Stowarzyszenie „Czajnia” z siedzibą w Tomaszowie Lubelskim; Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Steniatynie prowadzone przez Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła” z siedzibą w Steniatynie

Liczba uczniów na przestrzeni dwóch lat przedstawia się następująco: rok szkolny 2018/2019 – 678 uczniów, natomiast 2019/2020 liczba zmalała wynosząc 592 uczniów.

Gmina Łaszczów w roku szkolnym 2018/2019 była organem prowadzącym dla 5 placówek oświatowych. W placówkach tych wg stanu na 22 sierpnia 2019 r. - ogólna liczba uczniów wynosiła- 678 uczniów: Gminne Przedszkole w Łaszczowie- 96 dzieci, w 4 oddziałach przedszkolnych; Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Łaszczowie – 318 uczniów w klasach I-VIII, w klasach gimnazjalnych 62 uczniów, łącznie 380 uczniów; Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Zimnie- 62 uczniów w klasach I-VIII, 10 dzieci w oddziale przedszkolnym, łącznie 72 uczniów; Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nabrożu- Kolonii 62 uczniów w klasach I-VIII, w klasie gimnazjalnej 13 uczniów stanowiącej 1 oddział, oraz 26 dzieci w oddziale przedszkolnym, łącznie 101 uczniów; Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Łaszczowie- 50 uczniów.

Gmina Łaszczów w roku szkolnym 2019/2020 jest organem prowadzącym dla 4 placówek oświatowych. W placówkach tych wg stanu na 30 września 2019 r. - ogólna liczba uczniów wynosiła- 592 uczniów: Gminne Przedszkole w Łaszczowie- 117 dzieci, w 5 oddziałach przedszkolnych; Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Łaszczowie – 321 uczniów w klasach I-VIII; Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Zimnie- 61 uczniów w klasach I-VIII, 12 dzieci w oddziale przedszkolnym, łącznie 73 uczniów; Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nabrożu- Kolonii- 63 uczniów w klasach I-VIII, oraz 21 dzieci w oddziale przedszkolnym, łącznie 84 uczniów;

Z dniem 1 września 2019 roku przekazane zostało Liceum Ogólnokształcące do prowadzenia Stowarzyszeniu „Czajnia” z siedzibą w Tomaszowie Lubelskim. Decyzja w sprawie przekazania LO podyktowana została warunkami demograficznymi, niewystarczającym poziomem subwencji oświatowej. Gmina ma ustawowo obowiązek dotowania szkół i placówek publicznych, prowadzonych przez osoby prawne inne niż Gmina.

Na naszym terenie funkcjonują 2 szkoły publiczne prowadzone przez Stowarzyszenia. Szkoły te otrzymują dotacje z budżetu gminy: Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Kostki Starowieyskiego w Łaszczowie prowadzone przez Stowarzyszenie „Czajnia” z siedzibą w Tomaszowie Lubelskim; Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Steniatynie prowadzone przez Stowarzyszenie „Przyjazna

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

Szkoła” z siedzibą w Steniatynie.

Utrzymanie i modernizacja oraz rozbudowa w miarę potrzeb istniejącego zaplecza infrastruktury edukacyjnej zapewni łatwiejszy dostęp do edukacji dla dzieci z naszego terenu. Docelowo zostanie wyrównana szansa jaką posiadają mieszkańcy obszarów miejskich w stosunku do mieszkańców obszarów wiejskich. Gmina ponadto zapewnia bezpieczny i sprawny dojazd dzieci i młodzieży do szkół. Kolejnym dość ważnym aspektem jest podnoszenie jakości kształcenia, dostarczanie szkołom wyposażenia technicznego opartego na najnowocześniejszych technologiach, w miarę możliwości finansowych. Wprowadzenie nowoczesnych programów nauczania daje również szansę zrównoważonego rozwoju. Pomimo wykonani bieżących remontów, termomodernizacji budynków ciągle istnieją potrzeby wykonania zadań inwestycyjnych w celu poprawy technicznych warunków uczenia. Coraz ważniejszym aspektem staje się realizacja zadań infrastrukturalnych z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, które zarówno wpłyną na poprawę jakości środowiska, ale także zmniejszą wydatki na utrzymanie obiektów.

TABELA 8 – INFRASTRUKTURA SZKOLNA

Miejscowość	przedszkole	szkoła podstawowa	szkoła średnia
Dobużek	0	0	0
Dobużek-Kolonia	0	0	0
Hopkie	0	0	0
Hopkie-Kolonia	0	0	0
Kmiczyn	0	0	0
Kmiczyn-Kolonia	0	0	0
Łaszczów	1	1	1
Łaszczów-Kolonia	0	0	0
Małoniż	0	0	0
Muratyn	0	0	0
Muratyn-Kolonia	0	0	0
Nabroż	0	0	0
Nabroż-Kolonia	0	1	0
Nadolce	0	0	0
Pieniany	0	0	0
Pieniany-Kolonia	0	0	0
Podhajce	0	0	0
Podlodów	0	0	0
Pukarzów	0	0	0
Pukarzów-Kolonia	0	0	0
Ratyczów	0	0	0
Steniatyn	0	1	0
Steniatyn-Kolonia	0	0	0
Wólka Pukarzowska	0	0	0
Zimno	0	1	0
Zimno-Kolonia	0	0	0
Razem	1	4	1

Kultura

Upowszechnianiem kultury na terenie Gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Łaszczowie. W związku ze strictly rolniczym charakterem gminy Łaszczów istotne miejsce w kalendarium imprez zajmują organizowane tu każdego roku dożynki gminno – parafialne. Gminny Ośrodek Kultury w Łaszczowie organizuje stałe i okazjonalne imprezy, skupiając wokół siebie twórców ludowych oraz zespoły artystyczne, klub Seniora. Taka działalność ma na celu integrować i wspierać lokalną społeczność Gminy Łaszczów.

TABELA 9 – INFRASTRUKTURA KULTURY

Miejscowość	Instytucja kultury: (GOK, biblioteka)	świetlica	razem obiekty infrastruktury kultury
Dobużek		1	1
Dobużek-Kolonia			
Hopkie		1	1
Hopkie-Kolonia			
Kmiczyn		1	1
Kmiczyn-Kolonia			
Łaszczów	2	1	3
Łaszczów-Kolonia			
Małoniż		1	1
Muratyn		1	1
Muratyn-Kolonia			
Nabroź		1	1
Nabroź-Kolonia		1	1
Nadolce			
Pieniany		1	1
Pieniany-Kolonia			
Podhajce			
Podlodów		1	1
Pukarzów		1	1
Pukarzów-Kolonia			
Ratyczów		1	1
Steniatyn		1	1
Steniatyn-Kolonia			
Wólka Pukarzowska		1	1
Zimno		1	1
Zimno-Kolonia			
Razem	2	15	17

W miejscowościach tych, gdzie nie ma tej infrastruktury mieszkańcy korzystają z obiektów w miejscowościach sąsiednich w ramach jednego sołectwa.

Opieka społeczna i zdrowotna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaszczowie. Przy pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych w miejscowości Muratyn swoją działalność prowadzi „Warsztat Terapii Zajęciowej”. Celem jego działalności jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych mająca prowadzić do poprawy sprawności, aby osoby niepełnosprawne mogły

samodzielnie prowadzić tryb życia. Niski poziom zamożności mieszkańców gminy, wysoki udział bezrobocia bez prawa do zasiłku powoduje wzrost obciążeń ekonomicznych ludności w wieku produkcyjnym pociąga za sobą intensyfikację działań systemu świadczeń społecznych.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz Centrum Medyczne im. Stanisława Starowieyskiego. Na terenie gminy funkcjonuje 2 apteki. W budynku starego ośrodka zdrowia mieści się Podstacja pogotowia ratunkowego. Łatwiejszy dostęp do opieki zdrowotnej znacznie przyczynia się do polepszenia stanu zdrowia mieszkańców oraz zapewnia lepszy dostęp do jakości świadczonych tu usług.

Pozostały kapitał społeczny

Na terenie gminy funkcjonują: Posterunek Policji w Łaszcowie oraz dziewięć Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym dwie włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, tj. Łaszców i Nabróż.

2.3 KAPITAŁ EKONOMICZNY

ROLNICTWO

Gminę charakteryzuje występowanie rozdrobnionych gospodarstw rolnych charakterystycznych dla całego województwa, są to gospodarstwa małe i średnie oraz gospodarstwa wielkoobszarowe na bazie dawnych gospodarstw państwowych lub spółdzielczych. Gmina Łaszców jest gminą typowo rolniczą. Gminę cechuje duża różnorodność gleb.

Gmina posiada bardzo korzystne warunki do produkcji rolniczej. Pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniającej warunki glebowe, agroklimat, warunki wodne i rzeźbę terenu ziemie tomaszowskie klasyfikowane są w czołówce kraju.

Podniesienie produktywności i rentowności gospodarstw wpłynie dość znacząco na rozwój społeczno – gospodarczy gminy. W celu tym należy osiągnąć m.in. następujące cele: rozwój wysokotowarowych gospodarstw specjalistycznych; ukierunkowanie produkcji rolniczej w oparciu o istniejące ugruntowania tradycyjne i warunki przyrodnicze; modernizację istniejącej bazy przetwórstwa rolnego oraz lokalizację i rozwój nowych przedsiębiorstw przetwórczych

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

TABELA 10 – WYKAZ GRUNTÓW TERENU GMINY ŁASZCZÓW

Grundy	Użytki rolne									Grundy leśne zadrzewione i zakrzewione			Tereny zabudowane i zurbanizowane							Grundy pod wodami										
	Miejscowość	Powierzchnia ogólna gruntów	Grundy orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grundy rolne zabudowane	Grundy pod stawami	Rowy	Razem	Lasy	Grundy zadrzewione i zakrzewione	Razem	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Inne tereny zabudowane	Zurb tereny niezabud	Tereny rekreacyjnego wypoczynku	Drogi	Tereny kolejowe	Inne	Użytki kopalne	Razem	Morksie	Powierzchnie płynące	Powierzchnie stojące	Razem	Użytki ekologiczne	Nie użytki	Tereny różne
Czerkasy		336,5	200,9	0,4	112,5	8,77	0,2	0	0,9	323,74	2,42	0	0	0	0	0	0	0	5,18	3,02	0	0	8,2	0	0,94	0	0,94	0	1,18	0,0034
Dobużek		722,36	332,43	2,02	271,00	16,91	14,98	0	8,79	646,15	32,3	0	0	0	0,58	0	0	0	30,18	3,46	0	0	34,22	0	7,53	0	7,53	0	2,15	0
Dobużek - Kolonia		384,81	262,41	3,35	84,07	2,33	6,63	0	5,72	364,52	8,016	0	0	0	0,1	0	0	0	7,93	3,26	0	0	11,29	0	0	0	0	0,97	0	0
Domaniz		103,69	57,01	0	24,18	16,69	0	0	1,56	99,44	0	0	0	0	0	0	0	0	3,52	0	0	0	3,52	0	0	0	0	0,73	0	0
Hopkie		360,10	256,70	0,97	33,17	40,13	11,3	0	2,64	344,99	2,07	0	0	0	0	0	0	0,13	12,56	0	0	0	13,03	0	0	0	0	0	0	0

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

	Nabróż – Kolonia	Nabróż	Muratyn - Kolonia	Muratyn	Małoniż	Łaszczów - Kolonia	Łaszczów	Kmiczyn - Kolonia	Kmiczyn	Hopkie - Kolonia
	466,31	529,08	253,55	484,74	284,74	282,47	503,99	318,46	419,9	138,25
	387,06	451,46	206,46	282,45	191,94	73,83	213,7	218,07	270,48	122,33
	6,94	8,67	2,1	0,58	0	1,2	6,52	4,1	1,54	1,77
	30,68	22,21	29,94	152,09	59,96	51,55	74,15	79,7	114,5	6,52
	0,49	1,34	2,58	16,57	4,66	3,54	12,9	4,08	10,99	0
	13,9	20,39	6,76	9,48	7,98	4,712	54,59	5,27	6,28	3,02
	0	0	0	0	0	0	0,42	0	0	0
	2,07	0,67	1,53	1,5	6,68	2,65	1,	3,6	4,9	0,2
	441,16	504,76	249,37	462,68	270,94	137,49	364,3	314,84	408,74	133,85
	0	0	0	0	0	129,45	5,88	0	0	1,27
	0	0	0,05	0	0	0	10,38	0	0	0
	0	0	0,05	0	0	129,45	16,23	0	0	1,27
	0,03	0	0	0	0	0	36,62	0	0	0
	0,0139	0	0	0	0	0	13,87	0	0	0
	1,92	0,27	0	0	0,4	0	15,15	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	2,23	0	0	0
	1,0	0	0	0,41	0	0	11,63	0	0	0
	15,95	18,8	4,13	16,69	13,74	6,79	30,04	3,26	8,9	3,13
	0	4,83	0	0	0	0,9	4,89	0,18	0,18	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0,05	0	0	0	0	0
	18,91	23,90	4,13	17,1	14,16	7,69	114,46	3,44	9,08	3,13
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0,01	0	0	0	0	1,68	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0,01	0	0	0	0	1,68	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0,51	0,4	0	4,96	0	7,83	7,23	0,17	1,82	0
	5,72	0	0	0	0	0	0	0	0,25	0

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

	Nadolce	Pieniany	Pieniany – Kolonia	Podhajce	Podlodów	Pukarzów	Pukarzów – Kolonia	Ratyczów	Ratyczów - osada	Steniatyn
	624,29	465,78	152,72	360,93	912,82	517,66	332,68	388,71	357,82	475,1 _c
	392,15	348,64	115,27	340,02	678,33	366,59	255,05	252,61	294,08	336,8 _c
	6,74	1,99	5,73	0,63	6,86	6,57	0	1,95	0	6,8
	68,85	62,87	22,18	6,82	148,89	114,7	38,31	106,46	42,76	93,48
	9,13	19,39	2,96	0,83	13,96	0,56	1,55	0	6,47	5,30
	11,44	10,46	4,44	0,91	19,50	14,74	23,29	8,95	3,92	10,05
	6,4	0	0	0	4,98	0	1,63	0	0	1,57
	12,5	4,11	0,37	0,39	7,89	1,22	1,66	3,14	1,88	4,21
	507,22	447,48	150,96	349,60	880,43	504,39	321,5	373,11	349,11	458,3 ₄
	0	0	0	0	0	0	0	2,74	0	0
	0,86	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0,86	0	0	0	0	0	0	2,74	0	0
	1,014	0	0	0	0	0	2,16	0	0,76	0
	0,48	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0,21	0	0	0	0	0	0,73	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0,15	0	0,19	0	0	0
	10,03	17,92	1,55	10,17	25,70	10,72	7,3	12,7	6,84	14,06
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	11,53	17,92	1,76	10,17	25,85	10,72	9,65	12,7	8,33	14,06
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	1,05	0	1,41	1,51	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	1,05	0	1,41	1,51	0	0	0
	103,07	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1,61	0,38	0	0,11	6,53	1,14	0	0,16	0,37	2,75
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

	Steniatyn - Kolonia	Wólka Pukarzow sk	Zimno	Zimno - Kolonia	razem
	674,61	738,80	918,29	103,87	12327
	483,50	273,72	663,90	88,84	8246
	16,05	0,96	0	2,17	90
	111,66	79,21	195,71	5,36	2176
	4,09	40,53	0,21	0,99	238
	14,25	13,84	19,02	4,08	271
	0	0	0	0	157
	2,66	3,57	2,41	0	92
	632,23	411,83	881,27	101,45	11270
	17,83	293,62	0	0	490
	0	0	0	0	1
	17,83	293,62	0	0	491
	0	0	0,068	0	4
	0	0	0	0	2
	0	0	0,09	0	5
	0	0	0	0	0
	0	0	0,33	0	2
	17,56	21,05	30,0	2,42	342
	3,69	4,23	0	0	24
	0	0	0	0	0
	0	0	0,99	0	1
	21,25	25,28	31,478	2,42	380
	0	0	0	0	0
	0	1,66	3,57	0	24
	0	0	0	0	0
	0	1,66	3,57	0	24
	0	0	0	0	103
	3,3	6,39	1,98	0	53
	0	0	0	0	6

Działalność gospodarcza na terenie Gminy Łaszczów

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacji o Działalności Gospodarczej w gminie funkcjonuje 190 podmiotów gospodarczych. W większości działalności są prowadzone przez osoby fizyczne.

TABELA 11 – LICZBA WPISÓW WG PRZEWAŻAJĄCEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Kod PKD	Opis kodu PKD	Ilość wpisów działalności
0119Z	Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie	1
0150Z	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)	2
0161Z	Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	3
0162Z	Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich	2
0163Z	Działalność usługowa następująca po zbiorach	1
0220Z	Pozyskiwanie drewna	1
0240Z	Działalność usługowa związana z leśnictwem	2
1071Z	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	1
1610Z	Produkcja wyrobów tartacznych	4
1623Z	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	2
1723Z	Produkcja artykułów piśmiennych	1
2042Z	Produkcja wyrobów kosmetycznych i toaletowych	1
2370Z	Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia	1
2511Z	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	1
2521Z	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	1
3312Z	Naprawa i konserwacja maszyn	2
4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	3
4311Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	3
4312Z	Przygotowanie terenu pod budowę	2
4321Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	1
4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	3
4329Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	4
4331Z	Tynkowanie	4
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	1
4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	3
4334Z	Malowanie i szklenie	1
4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	1
4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	1
4399Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	2
4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	8
4532Z	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	2
4540Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna motocykli, ich naprawa i konserwacja oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna części i	2

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

	akcesoriów do nich	
4618Z	Działalność agentów specjalizujących się w sprzedaży pozostałych określonych towarów	1
4621Z	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	2
4631Z	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	1
4649Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych artykułów użytku domowego	1
4661Z	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia	1
4671Z	Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych	1
4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	14
4719Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	4
4721Z	Sprzedaż detaliczna owoców i warzyw prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4754Z	Sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4759Z	Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	2
4762Z	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4772Z	Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4773Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4775Z	Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	2
4776Z	Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	2
4778Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4782Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach	1
4789Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach	1
4931Z	Transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski	3
4932Z	Działalność taksówek osobowych	1
4939Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	9
4941Z	Transport drogowy towarów	9
5221Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	2
5229C	Działalność pozostałych agencji transportowych	2
5320Z	Pozostała działalność pocztowa i kurierska	2
5520Z	Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1
5610A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	2
5610B	Ruchome placówki gastronomiczne	2
5621Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)	1
6120Z	Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z	2

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

	wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej	
6201Z	Działalność związana z oprogramowaniem	3
6202Z	Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki	1
6203Z	Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi	1
6499Z	Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	1
6512Z	Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe	1
6619Z	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2
6622Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	2
6629Z	Pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1
6910Z	Działalność prawnicza	3
6920Z	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe	3
7022Z	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	1
7311Z	Działalność agencji reklamowych	1
7420Z	Działalność fotograficzna	1
7739Z	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
8211Z	Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	1
8299Z	Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
8559A	Nauka języków obcych	1
8559B	Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
8621Z	Praktyka lekarska ogólna	3
8622Z	Praktyka lekarska specjalistyczna	2
8623Z	Praktyka lekarska dentystryczna	2
8690A	Działalność fizjoterapeutyczna	3
8690C	Praktyka pielęgniarek i położnych	1
9329Z	Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna	1
9511Z	Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych	1
9601Z	Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich	2
9602Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	6
9603Z	Pogrzeby i działalność pokrewna	1
Suma:		190

Podstawowymi jednostkami gospodarczymi występującymi na terenie gminy Łaszczów są w głównej mierze małe i średnie przedsiębiorstwa, przede wszystkim o profilu usługowym i handlowym. Na terenie Gminy istnieje również kilka większych przedsiębiorstw: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Hopkiem, Lubelski Fornir Sp. z o.o., Zakład Mleczarki w Łaszczowie, Kalgrup Sp. z o.o. – Grupa producentów owoców i warzyw, Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Łaszczowie oraz UCS Food Sp. z o.o.

V. ANALIZA STRATEGICZNA SWOT

Biorąc pod uwagę uwarunkowania rozwoju gminy, problemy rozwojowe oraz analizę mocnych i słabych stron (SWOT) uważa się, że głównym celem rozwoju gminy winna być aktywizacja społeczno – gospodarcza z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju gminy, a co się z tym ściśle wiąże poprawa jakości życia na obszarze gminy. Niniejszy cel wynikał już z poprzedniej Strategii – świadczy to o długofalowości jego działania.

Podczas przeprowadzania analizy SWOT brano pod uwagę m.in. lokalne wartości kapitału ludzkiego; wartości lokalne środowiska przyrodniczego i kulturowego; obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej; obszary zurbanizowane; kierunki rozwoju powiatu, województwa - kraju; charakterystykę obszarów przewidzianych do realizacji poszczególnych zadań wynikających zapisów Strategii na lata 2007-2020. Diagnoza stanu istniejącego wynikająca z uwarunkowań rozwoju pozwoli na identyfikację głównych problemów występujących w gminie, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie bądź złagodzenie ich w najbliższym lub dalszym przedziale czasowym.

1. ANALIZA OGÓLNA

Rozwój gminy Łaszców należy podporządkować zasadzie zrównoważonego rozwoju w celu zachowania istniejących wartości środowiska społeczno – gospodarczego z uwzględnieniem jego roli w ogólnym rozwoju kraju.

Analiza SWOT – strefa społeczna:

Mocne strony:

- tradycyjny model rodziny
- stosunkowo wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców
- relatywnie duża przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego
- bardzo dobre warunki glebowe
- czyste, ekologiczne środowisko
- wysoka wydajność produkcji rolnej
- elastyczność w dostosowywaniu produkcji rolnej do popytu
- znacząca pozycja w produkcji warzyw
- aktywność i przedsiębiorczość ludności utrzymującej się z pracy na własny rachunek
- dobra baza edukacyjna
- dobry stan bezpieczeństwa (niska przestępczość, brak patologii, więzi rodzinne i sąsiedzkie)

Słabe strony:

- asymetryczna struktura wiekowa
- wysoki współczynnik obciążenia ludności nieprodukcyjnej
- niskie dochody mieszkańców
- ujemny przyrost naturalny
- niska mobilność zawodowa
- średnie uprzemysłowienie terenu
- słabe wyposażenie mieszkań w media (oparte na odnawialnych źródłach energii),
- duże koszty funkcjonowania sieci szkół podstawowych,

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

- niski poziom edukacji ekologicznej,
- brak kompleksowej oferty dla inwestorów zewnętrznych
- strukturalna słabość gospodarstw rolnych (niekorzystny rozłóg, niska dochodowość, słabość przetargowa na rynku, struktura wiekowa)
- brak rodzimego kapitału inwestycyjnego
- peryferyjne położenie w stosunku do centrów wzrostu
- brak nowoczesnego, przyjaznego środowiska przemysłu
- wymagająca nakładów infrastruktura komunalna (m.in. stan dróg)
- brak stabilnej gospodarki wodno – ściekowej wraz z działaniami z zakresu ochrony środowiska

Szanse:

- wzrost zainteresowania podnoszeniem poziomu wykształcenia,
- rozwój infrastruktury społecznej
- racjonalizacja/wykorzystanie sieci szkół podstawowych
- zagospodarowanie surowców wtórnych
- pojawienie się inwestorów zewnętrznych
- finansowanie z funduszy UE
- wzrost zainteresowania (popytu) zdrową żywnością
- integracja poziomu (wykorzystanie sprzętu, grupy producenckie)
- alternatywne źródła dochodów
- rozwój i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii

Zagrożenia:

- nasilenie niekorzystnych procesów demograficznych (ujemny przyrost, starzenie się wsi, migracja wykształconej młodzieży)
- dalsze starzenie się zasobów mieszkaniowych
- wzrost zanieczyszczenia środowiska naturalnego
- pojawienie się nowych zadań budżetowych,
- brak perspektywy znacznego wzrostu dochodów i ich źródeł
- spadek cen na produkty rolne
- wzrost cen środków produkcji
- marginalizacja obszarów na obrzeżu UE
- wzrost zanieczyszczenia środowiska naturalnego

Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej gminy dokonana powyżej wskazuje, że w horyzoncie średnioterminowym, tj 10 lat najważniejszym wyzwaniem dla naszej gminy jest adekwatna do aspiracji społeczeństwa odpowiedź na ogólny cel – kierunek działania jakim jest zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców, poprzez zapewnienie efektywnego systemu realizacji programów rozwojowych współfinansowanych ze środków UE oraz prorozwojowa i prozrostowa polityka gospodarcza, która przyniesie mierzalne efekty.

2. OBSZARY STRATEGICZNE I ICH CELE

Działania inwestycyjne wpływające na rozwój Gminy Łaszczów – wskazane poniżej wynikają z przyjętej misji rozwoju gminy. Charakter tych zadań określa Strategia, tj. dążenie strategiczne, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łaszczów.

Priorytet ten oczywiście nie eliminuje automatycznie innych kierunków podejmowanych działań. Mogą one być bowiem ze sobą kompatybilne i nawzajem się uzupełniać. W związku z faktem, iż obowiązkiem gminy jest dbanie o zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców, zatem nie można tu było z góry narzucić jednej osi działania. Czynniki determinujące rozwój gminy i wskazujące z kolei na konkretne już projekty do realizacji, wynikają z analizy SWOT. Z analizy tej wynika („mocne strony”), iż gmina posiada potencjał do rozwoju gospodarczego jak i społecznego. Ponadto „mocne strony” osłabiane są przez czynniki ujęte jako „słabe strony”, z których do najważniejszych zaliczyć należy niskie dochody ludności. Mocne i słabe strony gminy determinują z kolei szansę jej rozwoju i wskazują zagrożenia. Szansą jest stworzenia przez gminę zaplecza stanowiącego podstawę do podejmowania dalszych działań (rozwoju) przez jej mieszkańców. Szanse te wzmacnia możliwość wykorzystania nowej puli środków dotacyjnych na lata kolejne, które mogą wzmocnić, a także poprawić infrastrukturę gminy oraz wpłyną na rozwój działalności gospodarczej i rolniczej. Oczywiście są i zagrożenia; należą do nich przede wszystkim mały miejscowy potencjał finansowy, spadek opłacalności produkcji rolnej, migracje młodych ludzi.

Kierunki rozwoju gminy Łaszczów określone są na podstawie analizy sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy przedstawionej powyżej oraz z celami strategicznymi, które odpowiadają za osiągnięcie celu jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców.

Opis poszczególnych priorytetów i celów rozwojowych oraz sposób ich realizacji

Poszczególne priorytety rozwoju będą realizowane w oparciu o zestaw spójnych i wzajemnie się uzupełniających celów, które stanowiąc będą platformę do określenia wiodących kierunków działań.

I. OBSZAR STRATEGICZNY: GOSPODARKA LOKALNA

Cel strategiczny 1: Innowacja i konkurencyjna gospodarka lokalna.

1.1 Wzmacnianie rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego.

1.1.1	Aktualizowanie dokumentów planistycznych pod względem nowych potrzeb gospodarczych oraz społecznych
1.1.2.	Rozwój infrastruktury technicznej i uzbrajanie terenów, w tym w kontekście nowych, gminnych/ponadgminnych inwestycji drogowych, a także na obszarach intensywnego rolnictwa.
1.1.3.	Integracja środowiska biznesowego
1.1.4.	Budowanie klimatu społecznego dla inwestycji zewnętrznych.
1.1.5.	Wsparcie dla rozwoju infrastruktury komunikacyjnej
1.1.6.	Promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz przedsiębiorczości innowacyjnej i transformacji cyfrowej w gospodarce lokalnej.

1.2 Wsparcie przedsiębiorczości oraz konkurencyjność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

1.2.1.	Wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu, informowanie o potencjalnych funduszach zewnętrznych na działalność.
1.2.2.	Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie kształcenia podstaw przedsiębiorczych począwszy od wczesnych etapów edukacji.
1.2.3.	Promocja oferty lokalnych przedsiębiorców i drobnych producentów rolnych w postaci cyklicznych targów produktów żywnościowych (produkcja lokalna).

1.3 Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportowego.

1.3.1.	Uregulowanie stanu prawnego istniejących dróg oraz terenów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod drogi.
1.3.2.	Zagospodarowanie otoczenia sieci dróg
1.3.3.	Budowa nowej i modernizacja istniejących dróg gminnych.
1.3.4.	Współpraca z innymi zarządcami dróg w zakresie optymalizacji organizacji ruchu drogowego, poprawy bezpieczeństwa, a także uwzględnienia przy realizacji inwestycji aspektów środowiskowych i społecznych.

II. OBSZAR STRATEGICZNY: KOMFORT I BEZPIECZEŃSTWO

Cel strategiczny 2: Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, publicznym, zdrowotnym i społecznym.

2.1 Wysoka jakość środowiska oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy.

2.1.1.	Rozwój dialogu i budowanie klimatu społecznego dla gminnych inwestycji technicznych służących poprawie jakości środowiska przyrodniczego.
2.1.2.	Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych na terenie gminy.
2.1.3.	Promocja i wsparcie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne.
2.1.4.	Projekty wspierające prywatne inwestycje z zakresu termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii.
2.1.5.	Kontynuacja programu modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym wdrażanie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
2.1.6.	Realizacja projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego„
2.1.7.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczenia niskiej emisji, segregacji odpadów, korzystanie z kanalizacji, w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi).

2.2 Kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej.

2.2.1.	Kontynuacja rewitalizacji i odnowy wsi na terenie gminy, uwzględniając aktywizację społeczną i gospodarczą.
2.2.2.	Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
2.2.3.	Zagospodarowanie przestrzeni na terenie sołectw.

2.3 Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz skuteczna polityka społeczna.

2.3.2.	Programy profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia.
2.3.3.	Doskonalenie jakości i dostępności usług medycznych.
2.3.4.	Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2.3.5.	Pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

2.3.6.	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów
2.3.7.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w tym różnorodnych for samopomocy.

2.4 Dbalność o bezpieczeństwo mieszkańców.

2.4.1.	Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowej i różnorodnych zagrożeń, edukacja w zakresie pierwszej pomocy.
2.4.2.	Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof.
2.4.3.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – inwestycje zwiększające bezpieczeństwo, w tym pieszych oraz działania profilaktyczne ze szczególnym naciskiem na edukację dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drogach.

III. OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓLNOTA LOKALNA

Cel strategiczny 3: Aktywność i integracja społeczna.

3.1 Rozwój kapitału intelektualnego.

3.1.1.	Rozwój oferty szkół pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków wiedzy i edukacji.
3.1.2.	Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym różnorodna oferta zajęć dodatkowych, zarówno rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jak i wspierających w zakresie pojawiających się potrzeb i trudności.
3.1.3.	Preorientacja i doradztwo zawodowe w szkołach.
3.1.4.	Rozwój edukacji technicznej, ekologicznej, medialnej, komunikacyjnej, kulturowej i prospołecznej.
3.1.5.	Podejmowanie działań dotyczących rozwoju umiejętności nauczycielskich w zakresie kształtowania kompetencji proinnowacyjnych i prospołecznych uczniów.
3.1.6.	Kontynuacja programów stypendialnych.

3.2 Aktywizacja kulturalna oraz ochrona i promocja dziedzictwa.

3.2.1.	Budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii, m. in. poprzez dbalność i dziedzictwo kulturowe, w szczególności o charakterze niematerialnym. Promocja i wspieranie zespołów, tradycji, a także innych inicjatyw i aktywności mieszkańców, w tym nowo osiedlonych na terenie gminy.
3.2.2.	Poprawa stanu zachowania i dostępności zabytków.
3.2.3.	Wsparcie działalności bibliotek jako nowoczesnych centrów informacyjnych i multimedialnych oraz środków życia społecznych.
3.2.4.	Podniesienie wskaźników czytelników wśród mieszkańców m.in. poprzez zapewnienie nowości wydawniczych i promocję książki.
3.2.5.	Opracowanie programu dostępności i aktywizacji świetlic wiejskich dla mieszkańców z efektywnym systemem informowania i angażowania mieszkańców w organizowane tam wydarzenia.

3.3 Rozwój sportu i rekreacji.

3.3.1.	Opracowanie programu rozwoju sportu i rekreacji.
3.3.2.	Rozbudowa bazy sportowej, także przy szkołach, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty sportowej.
3.3.3.	Opracowanie skutecznego systemu promocji atrakcji rekreacyjnych – działania skierowane głównie do mieszkańców gminy.

3.4 Aktywizacja i partycypacja społeczna.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.4.1.	Uzupełnianie sieci budynków wielofunkcyjnych w gminie.
3.4.2.	Zwiększenie wykorzystania zasobów instytucji publicznych dla rozwijania aktywności mieszkańców.
3.4.3.	Wsparcie merytoryczne, organizacyjne, finansowe i prawno-księgowo organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych, w tym nowe formy wsparcia, np.: konkurs na dofinansowanie wkładów własnych.
3.4.4.	Powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, w tym w oparciu o umowy wieloletnie, np. KGW.

IV. OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓŁPRACA I PARTNERSTWO

Cel strategiczny 4: Współpraca na rzecz zrównoważonego, trwałego i społecznego rozwoju.

4.1 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców

4.1.1.	Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
4.1.2.	Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych.
4.1.3.	Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.
4.2.4.	Organizacja terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej.

4.2 Doskonalenie administracji i zarządzania.

4.2.1.	Systematyczne doskonalenie kompetencji pracowników samorządowych.
4.2.2.	Zwiększanie dostępności i upowszechnianie korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej.
4.2.3.	Doskonalenie systemu informacji i dialogu wewnątrz wspólnoty lokalnej, w tym skuteczne kierowanie aktualnej informacji na temat instytucji publicznych na terenie gminy, ich lokalizacji i oferty.
4.2.4.	Rozwijanie dwustronnej współpracy partnerskiej z innymi podmiotami i jednostki samorządu terytorialnego.

OBSZAR STRATEGICZNY: GOSPODARKA LOKALNA

Cel strategiczny 1: Innowacja i konkurencyjna gospodarka lokalna.

1.1 Wzmacnianie rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego.

1.2 Wsparcie przedsiębiorczości oraz konkurencyjność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

1.3 Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportowego.

CEL OPERACYJNY	
1.1 Wzmacnianie rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego.	
<p>Strategia postępowania: Gmina Łaszczów, dzięki strategicznemu położeniu charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną, gospodarczą i osadniczą. Przekłada się to na wysokie wskaźniki rozwoju gospodarcemu jak i rolnicze. Strategia postępowania powinna być ukierunkowana na dążenie do ciągłego wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej gminy, szczególnie dla działalności innowacyjnych i kreatywnych, działających w poszanowaniu potrzeb społeczności lokalnej i angażujących się w jej życie. Wyzwaniem strategicznym jest zapewnienie odpowiedniego dostępu do infrastruktury. Przy planowaniu i organizowaniu terenów inwestycyjnych uwzględniane będą aspekty środowiskowe i społeczne. Jednocześnie organizowany i rozwijany musi być system obsługi inwestora oraz promocja gospodarcza. Wszelkie działania związane z kreowaniem pozytywnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości i napływu inwestycji winny być realizowane w szerokim partnerstwie posiadającym możliwy stały charakter.</p>	
Kluczowe zadania i projekty	
1.1.1	Aktualizowanie dokumentów planistycznych pod względem nowych potrzeb gospodarczych oraz społecznych
1.1.2.	Rozwój infrastruktury technicznej i uzbrajanie terenów, w tym w kontekście nowych, gminnych/ponadgminnych inwestycji drogowych, a także na obszarach intensywnego rolnictwa.
1.1.3.	Integracja środowiska biznesowego
1.1.4.	Budowanie klimatu społecznego dla inwestycji zewnętrznych.
1.1.5.	Wsparcie dla rozwoju infrastruktury komunikacyjnej
1.1.6.	Promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz przedsiębiorczości innowacyjnej i transformacji cyfrowej w gospodarce lokalnej.
CEL OPERACYJNY	
1.2 Wsparcie przedsiębiorczości oraz konkurencyjność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.	
<p>Strategia postępowania: Aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców jest istotnym celem każdej wspólnoty samorządowej. Kreowanie jak najlepszych warunków do prowadzenia drobnej przedsiębiorczości, począwszy od kreowania cech przedsiębiorczych wśród mieszkańców (już od najmłodszych grup), promowania przedsiębiorczości, aż do wspomaganie zakładania i prowadzenia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wspierania producentów lokalnych, będzie istotą działań w tym zakresie. Ich prowadzenie będzie zależeć w dużej mierze od ponadstandardowego podejścia placówek oświatowych i innych instytucji gminnych do kształcenia cech przedsiębiorczych wśród młodego pokolenia. W przypadku kształcenia osób dorosłych bardzo ważnym instrumentem mogą być tworzone na bazie szkół gminnych Lokalne</p>	

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

Ośrodki Wiedzy i Edukacji. Ważnym zadaniem gminy w zakresie aktywizacji lokalnych producentów jest jego promocja w zakresie zdrowych produktów.

Kluczowe zadania i projekty

1.2.1.	Wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu, informowanie o potencjalnych funduszach zewnętrznych na działalność.
1.2.2.	Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie kształcenia podstaw przedsiębiorczych począwszy od wczesnych etapów edukacji.
1.2.3.	Promocja oferty lokalnych przedsiębiorców i drobnych producentów rolnych w postaci cyklicznych targów produktów żywnościowych (produkcja lokalna).

CEL OPERACYJNY

1.3 Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportowego

Strategia postępowania: Komunikacja publiczna na terenie gminy jest słabo rozwinięta pod względem środków transportowych. Na obszarach wiejskich obejmuje on przewóz osób, głównie za pomocą autobusów i busów, które nie funkcjonują we wszystkich miejscowościach. Szansą dla gminy w zakresie dostępności transportowej są inwestycje zewnętrzne związane z poprawieniem dróg oraz stworzeniem przystanków w miejscowościach. Niniejszy cel strategiczny, oprócz realizacji i wspierania powyższych działań zawiera szereg kierunków interwencji skierowanych do gminnego systemu dróg m.in.: uregulowanie stanu dróg oraz terenów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod drogi, w szczególności poprawa bezpieczeństwa na drogach. Wiele tych działań może być realizowana we współpracy z innymi samorządami.

Kluczowe zasady i projekty

1.3.1.	Uregulowanie stanu prawnego istniejących dróg oraz terenów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod drogi.
1.3.2.	Zagospodarowanie otoczenia sieci dróg
1.3.3.	Budowa nowej i modernizacja istniejących dróg gminnych.
1.3.4.	Współpraca z innymi zarządcami dróg w zakresie optymalizacji organizacji ruchu drogowego, poprawy bezpieczeństwa, a także uwzględnienia przy realizacji inwestycji aspektów środowiskowych i społecznych.

OBSZAR STRATEGICZNY: KOMFORT I BEZPIECZEŃSTWO

Cel strategiczny 2: Komfort i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, publicznym, zdrowotnym i społecznym.

2.1 Wysoka jakość środowiska oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy.

2.2 Kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

2.3 Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz skuteczna polityka społeczna.

2.4 Dbalność o bezpieczeństwo mieszkańców.

CEL OPERACYJNY	
2.1 Wysoka jakość środowiska oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy.	
Strategia postępowania: Gmina Łaszczów położona jest w centralnej części Grzędy Sokalskiej. Stan środowiska naturalnego jest ogólnie dobry. Rolniczy charakter oraz ograniczony zakres inwestycji przemysłowych powodują, że środowisko przyrodnicze jest czyste. Głównymi atutami środowiska przyrodniczego Łaszczowa są wysokie walory krajobrazowe wiążące się z obecnością lasów, wód powierzchniowych stojących i płynących oraz urozmaicona rzeźba. Zagrożeniem dla środowiska jest zanieczyszczenie powietrza, powodowane przez piece i paleniska w domach prywatnych oraz przemysł. Planowane są działania w zakresie programów wspierających wymianę nie ekologicznych źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych, termomodernizację budynków, korzystanie z odnawialnych źródeł energii. Powyższe działania z zakresu zrównoważonego rozwoju i dbalność o środowisko naturalne będą musiały być uzupełniane kształtowaniem świadomości ekologicznej mieszkańców i odwiedzających, co będzie rolą wielu jednostek samorządowych, ale również sektora poza samorządowego i biznesowego.	
Kluczowe zasady i projekty	
2.1.1.	Rozwój dialogu i budowanie klimatu społecznego dla gminnych inwestycji technicznych służących poprawie jakości środowiska przyrodniczego.
2.1.2.	Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych na terenie gminy.
2.1.3.	Promocja i wsparcie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne.
2.1.4.	Projekty wspierające prywatne inwestycje z zakresu termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii.
2.1.5.	Kontynuacja programu modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym wdrażanie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
2.1.6.	Realizacja projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego„
2.1.7.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczenia niskiej emisji, segregacji odpadów, korzystanie z kanalizacji, w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi).
CEL OPERACYJNY	
2.2 Kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej.	
Strategia postępowania: Przestrzeń publiczna jest dziś jednym z kluczowych zasobów lokalnych. Rozumie się ją jako przestrzeń ogólnodostępna, nieskrępowana zakazami charakterystycznymi dla prawa własności prywatnej, a jedynie względami porządku i bezpieczeństwa publicznego czy zdrowia użytkowników. Przestrzeń dobrze zaprojektowana, estetyczna, funkcjonalna, przyjazna, sprzyja powstaniu i pielęgnacji więzi społecznych, tworzeniu tożsamości ludzi zamieszkujących określony obszar, a także ułatwia codzienne funkcjonowanie rodzinne i zawodowe. Dobra przestrzeń publiczna ma charakter demokratyczny, jest miejscem, gdzie każdy bez względu na	

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

pleć, status, przekonania, ograniczenia ruchowe lub inne, chce i może się zatrzymać, usiąść, spotkać się z kimś innym itd.. Tylko w takich przestrzeniach powstaje społeczeństwo obywatelskie, aktywne, przedsiębiorcze i solidne. Gmina realizowała już projekty dedykowane rozwojowi przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznych. Mowa o centrach miejscowości, placach wokół instytucji publicznych czy terenach rekreacyjnych. Cel wskazuje na kontynuację i intensyfikację tej polityki. Opierać się ma na dalszej rewitalizacji i odnowie wsi na terenie gminy. Działania służące zwiększeniu dostępności infrastruktury dla osób niepełnosprawnościami i osób starszych oraz zagospodarowania przestrzeni wokół poszczególnych sołectw.

Kluczowe zasady i projekty

- | | |
|---------------|---|
| 2.2.1. | Kontynuacja rewitalizacji i odnowy wsi na terenie gminy, uwzględniając aktywizację społeczną i gospodarczą. |
| 2.2.2. | Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. |
| 2.2.3. | Zagospodarowanie przestrzeni na terenie sołectw. |

CEL OPERACYJNY

2.3 Profilaktyka i ochrona zdrowia oraz skuteczna polityka społeczna.

Strategia postępowania: Kompleksowa i skuteczna polityka społeczna, uwzględniająca w tym przypadku pomoc społeczną i usługi medyczne, oznacza promocję i wsparcie rodziny w zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych, dbałość o prawidłowy rozwój i zdrowie mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, a jednocześnie efektywna pomoc w sytuacjach problemowych, przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie, W przypadku pomocy społecznej kluczowa jest profilaktyka uprzedzająca, wczesne wykrywanie problemów i zagrożeń, niwelowanie objawów dysfunkcji możliwie na najwcześniejszym etapie ich powstania, wczesne wspomaganie potrzebujących osób i rodzin. Podobna strategia postępowania winna dotyczyć usług w obszarze ochrony zdrowia.

W ramach tego celu zaplanowano działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowotnego stylu życia. Gmina poprzez współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej zapewni wsparcie rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji. Szczególnym wsparciem zostaną objęci seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami, a także ich bliscy i opiekunowie. Sposobem walki z marginalizacją i wykluczeniem społecznym będzie wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych formach samopomocy.

Kluczowe zasady i projekty

- | | |
|---------------|---|
| 2.3.1. | Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia. |
| 2.3.2. | Programy profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia. |
| 2.3.3. | Doskonalenie jakości i dostępności usług medycznych. |
| 2.3.4. | Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. |
| 2.3.5. | Pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji. |

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

2.3.6.	Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów
2.3.7.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w tym różnorodnych for samopomocy.

CEL OPERACYJNY

2.4 Dbalność o bezpieczeństwo mieszkańców.

Strategia postępowania: Bezpieczeństwo publiczne jest jedną z najważniejszych usług publicznych, wpływająca na wiele aspektów życia społecznego. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających teren gminy jest jedną z podstawowych potrzeb. W aspekcie bezpieczeństwa publicznego zaplanowano działania mające na celu silniejsze zintegrowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację infrastruktury oraz poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych, wyposażenia i doskonalenia kadr, a także wdrożenia systemów wczesnego ostrzegania.

Ważnym aspektem jest stałe kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowej i różnorodnych zagrożeń, edukacja w zakresie pierwszej pomocy, a także poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – inwestycje zwiększające bezpieczeństwo, w tym pieszych, oraz działania profilaktyczne ze szczególnym naciskiem na edukację dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Do realizacji tego celu jest współpraca różnych służb, instytucji i podmiotów, w tym implementacja i integracja nowych rozwiązań i technologii oraz lepsze wykorzystanie systemów elektronicznych w ramach systemu bezpieczeństwa publicznego.

Kluczowe zasady i projekty

2.4.1.	Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowej i różnorodnych zagrożeń, edukacja w zakresie pierwszej pomocy.
2.4.2.	Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof.
2.4.3.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – inwestycje zwiększające bezpieczeństwo, w tym pieszych oraz działania profilaktyczne ze szczególnym naciskiem na edukację dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drogach.

OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓLNOTA LOKALNA

Cel strategiczny 3: Aktywność i integracja społeczna.

3.1 Rozwój kapitału intelektualnego.

3.2 Aktywizacja kulturalna oraz ochrona i promocja dziedzictwa.

3.3 Rozwój sportu i rekreacji.

3.4 Aktywizacja i partycypacja społeczna.

CEL OPERACYJNY

3.1 Rozwój kapitału intelektualnego.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

Strategia postępowania: Mieszkańcy gminy stanowią największy zasób konkurencyjny i jednocześnie potencjał, który należy rozwijać. Dostępność przedszkoli czy szkół stanowi kluczowy czynnik dla dobrej oceny warunków. Efektywną politykę oświatową można uznać za jedyną inwestycję rozwojową w przyszłość młodego pokolenia mieszkańców i całej gminy. Cel obejmuje szeroki wachlarz działań ukierunkowany na rozwój kapitału intelektualnego. Trudnym do imitowania źródłem przewagi, które może stać się atutem w walce konkurencyjnej, która współcześnie dotyczy nie tylko przedsiębiorstw, ale również jednostek samorządu terytorialnego. Stanowi to naturalną konsekwencję wzrostu znaczenia wiedzy i umiejętności oraz odpowiedź na wyzwania wynikające chociażby ze współczesnej gospodarki, w której tworzenie wartości dodanej opiera się w coraz większym stopniu na aktywach niematerialnych. Cel ukierunkowany będzie na doskonaleniu i poszerzeniu oferty oświatowej, w tym o zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia jak również wspierające w zakresie pojawiających się potrzeb i trudności, rozwój edukacji technicznej, ekologicznej, medialnej, komunikacyjnej, kulturowej i prospołecznej. Podmiotem doskonalenia będą nie tylko uczniowie, ale także kadra zarządzająca i nauczycielska w zakresie rozwoju umiejętności, kształtowania kompetencji proinnowacyjnych i prospołecznych uczniów. Mowa o rozwoju preorientacji i doradztwa zawodowego w szkołach czy oferty kształcenia zawodowego i ustawicznego dla mieszkańców gminy

Kluczowe zasady i projekty

3.1.1.	Rozwój oferty szkół pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków wiedzy i edukacji.
3.1.2.	Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym różnorodna oferta zajęć dodatkowych, zarówno rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jak i wspierających w zakresie pojawiających się potrzeb i trudności.
3.1.3.	Preorientacja i doradztwo zawodowe w szkołach.
3.1.4.	Rozwój edukacji technicznej, ekologicznej, medialnej, komunikacyjnej, kulturowej i prospołecznej.
3.1.5.	Podejmowanie działań dotyczących rozwoju umiejętności nauczycielskich w zakresie kształtowania kompetencji proinnowacyjnych i prospołecznych uczniów.
3.1.6.	Kontynuacja programów stypendialnych.

CEL OPERACYJNY

3.2 Aktywizacja kulturalna oraz ochrona i promocja dziedzictwa.

Strategia postępowania: Na terenie gminy aktywnie kultywowana jest kultura i tradycja. Społeczeństwo i władze gminy organizują lokalne imprezy, z których korzystają oprócz mieszkańców gminy również mieszkańcy gmin ościennych. Upowszechnieniem kultury oraz organizacją imprez kulturowo-rekreacyjnych na terenie gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury. W związku ze stricte rolniczym charakterem gminy, istotne miejsce w kalendarium imprez zajmują organizowane tu każdego roku dożynki gminno – parafialne. GOK organizuje stałe i okazjonalne imprezy, skupiając wokół siebie twórców ludowych oraz zespoły artystyczne. Działalność ta wymaga animacji, promocji i ciągłego wsparcia. Niniejszy cel gromadzi działania zarządcze w obszarze kultury i dziedzictwa, przedsięwzięcia dotyczące dbałości o dziedzictwo, a także rozwoju oferty kulturalnej. Kontynuowane i rozwijane będą zadania ukierunkowane na budowanie silnej tożsamości lokalnej, świadomości i poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, promocję i wspieranie artystów oraz zespołów, tradycji, a także na poprawę stanu zachowania i dostępności zabytków. Zakłada się stosowanie

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

nowoczesnych metod promocji wartości kulturowych i dziedzictwa lokalnego. Kolejna grupa zadań jest nastawiona na doskonalenie pracy biblioteki, poszerzenie jej oferty przy upowszechnianiu czytelnictwa i umiejętności z różnorodnych źródeł informacji. Zakłada się opracowanie programu dostępności i aktywizacji świetlic wiejskich dla mieszkańców - z efektywnym systemem informowania i angażowania mieszkańców w organizowane wydarzenia.

Kluczowe zasady i projekty

- | | |
|--------|---|
| 3.2.1. | Budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii, m. in. poprzez dbałość i dziedzictwo kulturowe, w szczególności o charakterze niematerialnym. Promocja i wspieranie zespołów, tradycji, a także innych inicjatyw i aktywności mieszkańców, w tym nowo osiedlonych na terenie gminy. |
| 3.2.2. | Poprawa stanu zachowania i dostępności zabytków. |
| 3.2.3. | Wsparcie działalności bibliotek jako nowoczesnych centrów informacyjnych i multimedialnych oraz środków życia społecznych. |
| 3.2.4. | Podniesienie wskaźników czytelników wśród mieszkańców m.in. poprzez zapewnienie nowości wydawniczych i promocję książki. |
| 3.2.5. | Opracowanie programu dostępności i aktywizacji świetlic wiejskich dla mieszkańców z efektywnym systemem informowania i angażowania mieszkańców w organizowane tam wydarzenia. |

CEL OPERACYJNY

3.3 Rozwój sportu i rekreacji.

Strategia postępowania: Sport nie jest już postrzegany jako sposób spędzania czasu wolnego, hobby czy zabawę, lecz stał się ważnym elementem życia społecznego i gospodarczego, instrumentem rozwoju osobistego, kapitału ludzkiego, ekonomicznego, czy lokalnego. Obszar rekreacji i sportu staje się polem koniecznych inwestycji. Mają one charakter strategiczny dopiero w perspektywie lat dadzą widoczne i trwałe efekty społeczne i gospodarcze. Sport jako dyscyplina może wiązać się z konkretnymi korzyściami materialnymi. Ma również silny przekaz marketingowy. Cel operacyjny dotyczy inwestycji i działań miękkich ukierunkowanych na rozwój sportu i rekreacji. Znaczenie tego obszaru rośnie w kontekście walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Zaplanowano zadania m.in. partycypacyjne opracowanie programu rozwoju sportu i rekreacji, który uszczegółowi strategię postępowania w tym zakresie, aby możliwe było osiągnięcie wszystkich korzyści, opisanym wyżej. Zakłada działania rozwoju infrastruktury – rozbudowę bazy sportowej, w tym przy szkołach.

Kluczowe zasady i projekty

- | | |
|--------|--|
| 3.3.1. | Opracowanie programu rozwoju sportu i rekreacji. |
| 3.3.2. | Rozbudowa bazy sportowej, także przy szkołach, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty sportowej. |
| 3.3.3. | Opracowanie skutecznego systemu promocji atrakcji rekreacyjnych – działania skierowane głównie do mieszkańców gminy. |

CEL OPERACYJNY

3.4 Aktywizacja i partycypacja społeczna.

Strategia postępowania: Zgodnie z konstytucyjną zasadą pomocniczości, państwo, jego jednostki i instytucje powinny wspierać wszelką aktywność

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

obywatelską. Mieszkańcy są najbliżej realnych problemów i potrzeb społecznych, często wiedzą jak większość z nich rozwiązać, potrzebują wsparcia. Wsparcie jest kluczową inwestycją rozwojową. Silne społeczeństwo to przede wszystkim mieszkańcy pełni odpowiedzialni za wspólne dobro i zaangażowani w sprawy lokalne. Dlatego potrzeba ciągłego poszerzania i doskonalenia metod i mechanizmów partycypacyjnych, pozwalają mieszkańcom uczestniczyć w procesie zarządzania sprawami publicznymi oraz współdecydować o jakości życia. Wyzwaniem jest rozwój narzędzi międzysektorowej współpracy finansowej, wśród których należy wyróżnić: powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych, w tym w oparciu o umowy wieloletnie, co pozwala na długofalowe planowanie zarówno przez organizacje pozarządowe, jak i organy administracji publicznej, a także dofinansowanie podmiotów aplikujących o środki zewnętrzne jako dodatkowe wzmocnienie możliwości pozyskiwania środków przez organizacje pozarządowe, a tym samym budowanie och. należności i profesjonalizacji. Zakłada się szerokie działania na rzecz promocji i wsparcia wolontariatu. Ważnym elementem będzie upowszechnianie wśród lokalnych przedsiębiorców społecznej odpowiedzialności biznesu.

3.4 Kluczowe zasady i projekty

3.4.1.	Uzupełnianie sieci budynków wielofunkcyjnych w gminie.
3.4.2.	Zwiększenie wykorzystania zasobów instytucji publicznych dla rozwijania aktywności mieszkańców.
3.4.3.	Wsparcie merytoryczne, organizacyjne, finansowe i prawno-księgowo organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych, w tym nowe formy wsparcia, np.: konkurs na dofinansowanie wkładów własnych.
3.4.4.	Powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, w tym w oparciu o umowy wieloletnie, np. KGW.

OBSZAR STRATEGICZNY: WSPÓŁPRACA I PARTNERSTWO

Cel strategiczny 4: Współpraca na rzecz zrównoważonego, trwałego i społecznego rozwoju.

4.1 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców

4.2 Doskonalenie administracji i zarządzania.

CEL OPERACYJNY

4.2 Doskonalenie administracji i zarządzania.

Strategia postępowania: Wymagania obywateli wobec administracji publicznej stale rosną. Działania, wobec tego celu powinny być ukierunkowane na zwiększeniu skuteczności programowania i wdrażania polityki rozwoju na szczeblu lokalnym oraz podniesienie jakości funkcjonowania instytucji publicznych. Nowoczesne zarządzanie publiczne powinno opierać się na zasadach: przejrzystość, efektywność, szerokiej współpracy przy realizacji zadań, a także angażowania i uczestnictwa mieszkańców w procesach zarządzania i podejmowania decyzji, w tworzeniu lepszych polityk publicznych i rozwiązań wdrożeniowych, dążeniu do wysokich standardów świadczonych usług. Kierunki interwencji zakładają sukcesywne rozwijanie się samorządu lokalnego i systemu zarządzania w kierunku kompetentnego, spójnego, uczącego się i otwartego na dialog. Kontynuowane będą działania z zakresu doskonalenia kompetencji pracowników samorządowych, a także wdrażania e-usług.

Kluczowe zasady i projekty

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

4.2.1.	Systematyczne doskonalenie kompetencji pracowników samorządowych.
4.2.2.	Zwiększanie dostępności i upowszechnianie korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej.
4.2.3.	Doskonalenie systemu informacji i dialogu wewnątrz wspólnoty lokalnej, w tym skuteczne kierowanie aktualnej informacji na temat instytucji publicznych na terenie gminy, ich lokalizacji i oferty.
4.2.4.	Rozwijanie dwustronnej współpracy partnerskiej z innymi podmiotami i jednostki samorządu terytorialnego.
CEL OPERACYJNY	
4.1 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców.	
<p>Strategia postępowania: Główną funkcją obszarów wiejskich pozostaje produkcja rolnicza. Pozarolnicze miejsca pracy będą powstawały głównie w usługach dla ludności, usługach na rzecz rolnictwa, a także jako efekt dywersyfikacji działalności gospodarstw rolnych. Bogate walory przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe obszarów wiejskich powinny być w bardziej efektywny sposób wykorzystane do rozwoju turystyki, usług rekreacyjnych i zdrowotnych, w tym budowania odporności gospodarki w kontekście obserwowanych zmian aktywności i ograniczeń.</p> <p>Realizowane działania będą przyczyniały się do poprawy warunków życia oraz gospodarowanie na obszarach wiejskich. Dzięki temu rozwiną się dodatkowe sfery działalności uzupełniające podstawową funkcję produkcji rolnej, które sprzyjać będą poprawie sytuacji ekonomicznej gospodarstw. W konsekwencji wywołane zostaną realne zmiany restrukturyzacyjne i nastąpi wyraźna dywersyfikacja źródeł dochodów mieszkańców wsi. Podjęte działania wpłyną na ograniczenie skali różnic w jakości życia oraz dostępie do podstawowych usług publicznych.</p>	
Kluczowe zasady i projekty	
4.1.1.	Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
4.1.2.	Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych.
4.1.3.	Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.
4.2.4.	Organizacja terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej.

VI. PODOKRESY PROGRAMOWANIA

Lista zadań prezentowana w tym rozdziale przekłada się na poszczególne działania inwestycyjne, czasem podlegające etapowaniu. W tabeli poniżej zamieszczono przewidywany harmonogram projektów realizowanych przez Gminę Łaszczów. Tabela ta pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach. Zakłada, iż projekty nie zrealizowane w założonym terminie do realizacji przechodzą na kolejny okres, w sumie okres realizacji przypada na lata 2021 – 2030.

Przewidywany poniżej plan oparty jest na przewidywanych szacunkach. Z natury rzeczy jest on prognozą o określonym poziomie prawdopodobieństwa, dającą, wszakże szansę oceny możliwości inwestycyjnych jednostki samorządowej. Obliczona kwota wolnych środków wskazuje na możliwości realizacji niewielu zadań inwestycyjnych. Wskazane kwoty zakładają optymistyczny scenariusz pozyskania zasobów pieniężnych z Unii Europejskiej. Etap I – obejmuje lata 2021-2024 (P – priorytet) – stanowi realizację zadań rozpoczętych lub podjętych działań planistycznych. Realizacja zadania w Etapie I oznacza również możliwość realizacji zadania w późniejszym okresie – zadanie bowiem może być etapowane.

TABELA 12 – WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ

1.1 Gospodarka wodno – ściekowa gminy	
1.1.1_System gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Łaszczów: przebudowa, modernizacja, remont oczyszczalni ścieków w miejscowości Dobużek oraz budowa / modernizacja kanalizacji sanitarnej w Łaszczowie i miejscowościach ościennych.	P
1.1.2_Modernizacja / remont sieci wodociągowej na terenie Gminy Łaszczów	P
1.1.3_Ustabilizowanie stanu wody na rzece Huczwa	
1.1.4_Budowa / przebudowa / wyposażenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Pukarzęd; przebudowa i wyposażenie stacji uzdatniania wody na ujęciu w Steniatynie; budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy obiektach użyteczności publicznej.	P
1.2 Infrastruktura drogowa	
1.2.1_Budowa, przebudowa / remont wraz z infrastrukturą towarzyszącą dróg gminnych na terenie Gminy Łaszczów (w tym budowa przejść drogowych, progów zwalniających, oświetlenia i oznakowania ulicznego)	P
1.2.2_Budowa / przebudowa i remont chodników wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Łaszczów	P
1.2.3_Budowa ścieżki rowerowej w miejscu torowiska wraz z infrastrukturą towarzyszącą	P
1.2.4_Stworzenie i budowa systemu informacji turystycznej (oznakowanie, informacje, promocja)	P
1.3. Rekultywacja odpadów	
1.3.1_Likwidacja / rekultywacja dzikich wysypisk śmieci	P
1.3.2_Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Zimnie	
1.3.3_Zakup koszy / sprzętu do prowadzenia segregacji odpadów / funkcjonowania PSZOK	P

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

1.4 Energetyka	
1.4.1_Budowa / przebudowa oświetlenia sieci dróg i chodników (w tym: montaż / wymiana lamp oświetleniowych na energooszczędne)	P
1.4.2_Dostawa i montaż instalacji solarnych, fotowoltaicznych oraz kotłów na biomasę	P
2.1. Odnowa i zachowanie zabytków	
2.1.1_Przebudowa i modernizacja byłego budynku kina w Łaszczowie	
2.1.2_Renowacja i adaptacja zabytkowych obiektów wraz z ich otoczeniem w centrum Łaszczowa oraz na terenie Gminy Łaszczów	P
2.1.3_Renowacja miejscowych pomników historycznych i zabytków	
2.1.4_Zagospodarowanie otoczenia obiektów dziedzictwa kulturowego	P
3.1. Edukacja	
3.1.1_Termomodernizacja budynków oświatowych oraz dostosowanie ogrzewania do wymogów ochrony środowiska	P
3.1.2_Budowa placów zabaw	P
3.1.3_Poprawa wyposażenia placówek oświatowych w niezbędny sprzęt	P
3.1.4_Przebudowa i modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Łaszczowie	P
3.2. Ochrona zdrowia, Ochotnicze Straże Pożarne	
3.2.1_Zakup sprzętu (m.in. samochodów) i wyposażenia w celu ratownictwa, ratownictwa ekologicznego i chemicznego (ochrony zdrowia i życia)	P
3.2.2_Budowa / przebudowa / remont i wyposażenie infrastruktury obiektów OSP na terenie Gminy Łaszczów	P
3.3. Sport	
3.3.1_Rewaloryzacja miejsc przy świetlicach wiejskich na boiska sportowe i miejsca rekreacyjne	P
3.3.2_Przebudowa / remont boisk sportowych, miejsc rekreacyjnych, placów zabaw, boisk przy szkołach	
3.4. Infrastruktura użyteczności publicznej	
3.4.1_Przebudowa / remont Gminnego Ośrodka Kultury w Łaszczowie wraz z wyposażeniem (inwestycja w obiekty pełniące funkcje kulturalne) – etap II	P
3.4.2_Kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Łaszczów i na terenie Gminy Łaszczów (w tym zagospodarowanie i renowacja centrów wsi)	P
3.4.3_Przebudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z infrastrukturą otaczającą (inwestycja w obiekty pełniące funkcje kulturalne)	P
3.4.4_Termomodernizacja i przebudowa / modernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Łaszczowie	
3.4.5_Zakup gruntów pod cmentarz grzebalny w miejscowości Łaszczów	P
3.5. Informatyzacja	
3.5.1_Budowa platformy usług publicznych	P
3.5.2_Budowa sieci informatycznej	P
3.5.3_Cyfryzacja Urzędu Miejskiego w Łaszczowie	P
3.6. Projekty doradcze i promocyjne	
3.6.1_Projekty partnerskie	P
3.6.2_Kampania promocyjna gminy	P
3.6.3_Projekty edukacyjna na dzieci, młodzieży i osób dorosłych	P

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.6.4_Projekty doradcze dla seniorów	P
3.6.5_Projekty wspierające osoby niepełnosprawne	P
3.6.6_Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych	P
3.6.7_Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości	P
3.6.8_Program działań związanych z kulturą i historią	P
3.6.9_Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego	P
3.6.10_Wsparcie organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów	P

VII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I PROMOCJI REALIZACJI STRATEGII

1. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Mając na uwadze „aby Strategia była dokumentem przydatnym”, trzeba tak zaprojektować jej system wdrażania, by gwarantował on przejrzyste i stabilne procedury realizacji poszczególnych zapisów. Musi zatem obowiązywać czytelny mechanizm wprowadzania zmian i korekt do Strategii, który umożliwi elastyczne reagowanie na zmieniające się okoliczności i możliwości realizacji poszczególnych zadań.

Można wyróżnić trzy główne ośrodki odpowiedzialne za wdrażanie Strategii: Burmistrz; Urząd Miejski; Rada Miejska.

System wdrażania Strategii obejmuje następujące procesy niezbędne do jego realizacji: przygotowanie projektu Strategii lub jej zmian; wybór zadań do realizacji w ramach Strategii; zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań; przygotowanie projektów od strony technicznej; przygotowanie wniosków na dofinansowanie; przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; nadzór nad realizacją projektu, rozliczenia, raporty; ewaluacja realizacji dokumentu oraz formułowanie wniosków z ewaluacji (rekomendacja aktualizacji Strategii).

Cechą charakterystyczną obecnych czasów są szybkie zmiany, które zachodzą lokalnie oraz w otoczeniu powiatu, subregionu, regionu, kraju i globalnie, co przyczynia się do konieczności reagowania i uwzględniania nowych uwarunkowań społeczno – gospodarczych. Zmiany są potrzebne, ponieważ mogą się okazać, że w przyjętym dokumencie Strategii niektóre cele i założenia tracą swoją aktualność i nie są już dostosowane do nowych uwarunkowań.

Prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji umożliwi zidentyfikowanie zdezaktualizowanych projektów i zadań.

Strategia będzie podlegać ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na cztery lata. Zmiana Strategii następuje w następującym trybie, tj.: przeprowadzenia konsultacji społecznych proponowanych zmian w Strategii, dokonanie aktualizacji Strategii; wprowadzenie zmian w aktualizacji Strategii pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii, na koniec przedłożenie Radzie Miejskiej przez Burmistrza projektu zaktualizowanej Strategii.

2. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII - SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Strategii konieczne będzie ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w jej zakres oraz wydatków ponoszonych na jej realizację. Proces monitorowania obejmie analizę danych, które obrazować będą tempo i stan zaawansowania wdrażanych projektów, a także umożliwią identyfikację potencjalnych trudności czy przeszkód w jej wdrażaniu, co w razie potrzeby umożliwi szybkie podjęcie środków zaradczych. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji.

System monitorowania procesu rewitalizacji w ramach niniejszego programu będzie się składał

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

z następujących elementów, tj.:

Stałe monitorowanie - proces monitorowania powinien być oceniany szczególnie pod kątem jakości i trafności dostarczanych informacji. Powinien skupiać się na 3 obszarach: postęp prac (monitoring rzeczowy) – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami Strategii; realizacja budżetu (monitoring finansowy) - umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w realizacji zadań w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji; kontrolowanie uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych (tzw. monitoring ryzyka). Zgodność postępów prac z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym jest niezmiernie istotna i powinna być przedmiotem szczególnych analiz. Wczesne wychwycenie różnych nieprzewidywanych wcześniej zdarzeń pozwoli na przygotowanie odpowiedniej modyfikacji w harmonogramie i budżecie.

Opracowywanie cyklicznych (corocznych) raportów z monitoringu, który powinien zawierać przegląd postępów realizacji projektów opisanych za pomocą wskaźników produktu i rezultatu (zestaw wskaźników oraz sposób ich pomiaru przedstawiony został w opisie każdego przedsięwzięcia). Rekomendacje, zawarte w przedmiotowych raportach powinny stanowić podstawę do przygotowywania poprawek oraz usprawnień w procedurach realizacyjnych. Postęp prac powinien być na bieżąco przedstawiany lokalnej społeczności, poprzez stronę internetową Urzędu. Uzupełnieniem Raportu powinien być materiał audiowizualny, dokumentujący stan projektów w różnych okresach ich realizacji. Co najmniej raz na cztery lata wskazuje się potrzebę sporządzenia oceny aktualności i stopnia realizacji Strategii. Działania podejmowane w procesie jej realizacji, włącznie z działaniami w ramach partycypacji społecznej, powinny zostać rzetelnie udokumentowane. Dokumentacja, poza opisem działań oraz zestawieniami liczbowymi powinna zawierać również bogaty materiał audiowizualny, ukazujący stan projektów w różnych etapach ich realizacji. Do dokumentacji można załączać także materiały wykorzystywane podczas działań partycypacyjnych – opinie mieszkańców, robocze szkice, materiały z warsztatów itp. Po zgromadzeniu dokumentacji całego procesu (np. w formie raportu końcowego z monitoringu) dokonać należy oceny zakończonego procesu, co zostanie zrealizowane w ramach ewaluacji ex-post. Jednocześnie warto w tym miejscu podkreślić zasadniczą różnicę pomiędzy monitoringiem, a ewaluacją.

3. OCENA POSTĘPÓW ODDZIAŁYWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁASZCZÓW

Po zakończeniu ostatnich projektów, realizowanych w ramach Strategii, wskazane jest przygotowanie ewaluacji ex-post, czyli końcowego raportu z realizacji całego Programu wraz z analizą finansową i wykonalnością rzeczową przedsięwzięć, w której przedstawione zostaną wyniki realizacji, uzyskane za pomocą zbadania relacji przyczynowo - skutkowych między podjętą interwencją i jej efektami (wskaźniki produktu i rezultatu), a także wywołanymi procesami (wskaźniki oddziaływania). W oparciu o wnioski wynikające z ewaluacji, wskazuje się potrzebę sporządzenia prognozy dalszego rozwoju obszaru, w której należy wskazać główne zagrożenia i możliwe przeszkody dla kontynuacji zainicjowanych przemian. Bardzo cenne dla władz gminy, będą wskazówki oraz rekomendacje dotyczące dalszych działań, które przyczynią się do utrwalenia rezultatów, osiągniętych poprzez realizację Strategii.

Po zakończeniu procesu wdrażania Strategii wskazane jest ponowne przeprowadzenie audytu (diagnozy

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

istniejącego stanu), w celu zbadania zmian, jakie nastąpiły od momentu podjęcia działań, aby możliwe było uchwycenie zmian, które nastąpiły w wyniku interwencji, sytuacja obszaru musi zostać odniesiona do sytuacji panującej na terenie całej gminy. Na efekty podjętych działań nierzadko trzeba będzie jeszcze długo poczekać, zwłaszcza jeśli chodzi o płaszczyznę społeczną. Efekty działań w płaszczyźnie przestrzennej są widoczne natychmiast, natomiast procesy społeczne wykazują się dużą inercją i zachodzą znacznie wolniej, co nie oznacza, że działania realizowane w tej sferze nie mają przełożenia na rzeczywistość. Przeprowadzony audyt pozwoli na aktualizację listy planowanych zadań do realizacji na terenie obszaru gminy i jeśli będzie to konieczne, podjęcie kolejnych działań.

W roku 2024 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków zmian na następne lata.

TABELA 13 – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW PRODUKTU I REZULTATU

WSKAŹNIKI PRODUKTU	
Nazwa wskaźnika	Jednostka Miary
Liczba wspartych terenów inwestycyjnych	szt.
Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych	ha
Długość wybudowanej drogi powiatowej	km
Długość przebudowanej drogi powiatowej	km
Długość wybudowanej drogi gminnej	km
Długość przebudowanej drogi gminnej	km
Długość przebudowanych linii kolejowych	km
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
Długość przebudowanej sieci wodociągowej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość wybudowanej sieci energetycznej	km
Długość zmodernizowanej sieci energetycznej	km
Długość wybudowanych gazociągów przesyłowych i dystrybucyjnych	km
Długość nowopowstałej sieci teleinformatycznej	km
Liczba zagospodarowanych obiektów/terenów przemysłowych i wojskowych	szt.
Kubatura budynków położonych na terenach inwestycyjnych poddanych adaptacji na cele gospodarcze	m3
Kubatura budynków położonych na terenach inwestycyjnych poddanych modernizacji na cele gospodarcze	m3
Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów infrastruktury mieszkalnictwa	szt.
Powierzchnia obiektów świadczących usługi w zakresie pomocy społecznej poddanych modernizacji/przebudowie	m2
Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę	m2

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

(np. Tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci)	
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych	ha
Powierzchnia zmodernizowanej/przebudowanej infrastruktury publicznej (np. place zabaw, miejsca rekreacji, place) na terenie zrewitalizowanym z przeznaczeniem na cele turystyczne, kulturalne, edukacyjne, społeczne lub gospodarcze	ha
Liczba obiektów/zbiorów poddanych konserwacji	szt.
Powierzchnia utworzonych stref bezpieczeństwa	m ²
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
Długość wybudowanych chodników	m
Długość przebudowanych chodników	m
Powierzchnia wybudowanej drogowej infrastruktury towarzyszącej	m ²
Powierzchnia przebudowanej drogowej infrastruktury towarzyszącej	m ²
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.
Powierzchnia budynków zaadaptowanych na cele mieszkaniowe z przeznaczeniem dla gospodarstw domowych i osób o szczególnych potrzebach	m ²
WSKAŹNIKI REZULTATU	
Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.
Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach	zł.
Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)	szt.
Liczba firm funkcjonujących na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.
Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)	szt.
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.

Zadania postawione do realizacji w ramach Strategii zostaną objęte monitoringiem, który to dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programów oraz umożliwi ocenę ich wykonania w przyszłości. Realizacja zadań zaplanowanych w niniejszym dokumencie z zakresu poprawy jakości życia mieszkańców będzie wynikała m.in. z: poprawy infrastruktury technicznej; poprawy środowiska przyrodniczego; poprawy warunków komunikacji drogowej; budowy lub modernizacji urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków; budowę lub modernizację instalacji zaopatrzenia w wodę; wykorzystania odnawialnych źródeł energii; kompleksowego uzbrojeniem terenów pod inwestycje; przebudowy lub modernizacji bazy edukacyjnej; przebudowy lub modernizacji bazy kulturalno – turystycznej oraz projekty miękkie z zakresu dokształcania i promocji obszaru.

Corocznie w ramach sprawdzania stopnia realizacji Strategii (realizowanych zadań w ciągu roku) – sporządzany zostanie Raport w niżej wskazanym zakresie. Do realizacji projektów określone będą przede wszystkim wskaźniki dostępne, realne, mierzalne, aktualne i proste.

TABELA 14 – WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII (W OKRESIE ROCZNYM)

Lp.	Rodzaj inwestycji	Zakładane wskaźniki produktu	Zakładane wskaźniki rezultatu	Zakładane wskaźniki oddziaływania
1.	Przebudowa, remont i modernizacja dróg i chodników	– ilość km przebudowanych / zmodernizowanych dróg	– powierzchnia terenów inwestycyjnych do których poprawiono dostęp	– zmniejszenie nakładów na utrzymanie bieżące dróg i chodników

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

		<ul style="list-style-type: none"> – ilość metrów zmodernizowanych i wybudowanych chodników 	<ul style="list-style-type: none"> – skrócenie czasu przejazdu – poprawa estetyki drogi – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności inwestycyjnej
2.	Modernizacja obiektów budowlanych użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – ilość obiektów zmodernizowanych i oddanych do użytku 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość osób korzystających z wybudowanych bądź zmodernizowanych obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z usług w ogóle mieszkańców
3.	Modernizacja bazy oświatowej – kulturalnej i sportowej	<ul style="list-style-type: none"> – ilość zmodernizowanych pomieszczeń dydaktycznych – ilość obiektów sportowych wybudowanych bądź zmodernizowanych – ilość zmodernizowanych obiektów kultury – ilość wyposażonych obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość osób korzystających z wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej – zmniejszenie kosztów utrzymania budynków – wzrost atrakcyjności kulturalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z infrastruktury
4.	Modernizacja sieci wodociągowej wraz z modernizacją stacji ujęć wody	<ul style="list-style-type: none"> – długość zmodernizowanej sieci – liczba zmodernizowanych stacji ujęć wody 	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie kosztów utrzymania sieci – liczba gospodarstw korzystających z wyremontowanej sieci wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z usług w ogóle mieszkańców
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej / budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	<ul style="list-style-type: none"> – długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej – liczba przyłączy – liczba oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości stanu środowiska – likwidacja nielegalnych wylewów szamb – poprawa stanu zdrowia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z usług w ogóle mieszkańców
6.	Rekultywacja składowiska odpadów	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia zmodernizowanego składowiska odpadów – liczba zakupionego sprzętu – liczba przeprowadzonych szkoleń nt. ochrony środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości stanu środowiska – wzrost zainteresowania wśród mieszkańców ochroną środowiska – likwidacja dzikich składowisk odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z usług w ogóle mieszkańców

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

7	Ochrona zabytków kulturalnych i historycznych	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wyremontowanych / odnowionych zabytków – liczba działań promocyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności turystycznej – wzrost atrakcyjności kulturalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zwiedzających osób
8.	Pomoc doradcza i promocja	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydanych ofert inwestycyjnych – liczba przeprowadzonych szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających ze szkoleń. – liczba opracowanych ofert inwestycyjnych
9	Kształtowanie przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – ilość terenów poddanych kształtowaniu przestrzeni publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość osób korzystających z wybudowanych bądź zmodernizowanych obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> – udział osób korzystających z usług w ogóle mieszkańców

4. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY – TRÓJSEKTOROWOŚĆ, PROMOCJA STRATEGII

Współpraca pomiędzy Gminą Łaszczów, a istniejącymi na terenie Gminy Łaszczów organizacjami pozarządowymi, jak również innymi podmiotami opierać się będzie na zasadzie współpracy. Głównym celem tych działań będzie wykreowanie wspólnej wizji rozwoju gminy, a następnie jej realizację.

Priorytetowym celem nawiązywania stosunków z podmiotami z sektora publicznego i prywatnego oraz organizacjami pozarządowymi jest realizacja przedsięwzięć promujących ideę samorządności ukierunkowaną na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz rozwój przedsiębiorczości.

Zapewnienie partnerstwa międzysektorowego jest jednym z istotnych warunków efektywnej realizacji programu i optymalnego wykorzystania potencjału rozwoju gminy - poprawy jego konkurencyjności i przeciwdziałania marginalizacji jego społeczności. Powinno się to przyczynić do aktywności poszczególnych środowisk i ułatwienia współpracy między nimi. Dlatego w całej realizacji Strategii bardzo ważną rolę odgrywa współpraca pomiędzy innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi czy podmiotami prywatnymi. Stąd też wszelkie porozumienia o współpracy (porozumienia partnerskie) uwzględniające konsensus działań sprzyjać będą poprawie jakości życia mieszkańców poprzez intensyfikację rozwoju różnych gałęzi działalności, sektorów występujących na terenie gminy.

Partnerstwo publiczno–prywatne (PPP) to sposób realizacji zadań publicznych oparty na wieloletniej umowie określającej podział zadań i ryzyka pomiędzy podmiotem publicznym, a partnerem prywatnym. Celem PPP jest świadczenie określonej usługi publicznej przez partnera prywatnego w oparciu o infrastrukturę publiczną, za wynagrodzeniem.

Skuteczny system informacji Strategii wśród wszystkich uczestników procesu jej realizacji wpłynie pozytywnie na pozyskanie akceptacji społecznej, jak również będzie powodował, tzw „życie strategii” – wskazane zadania nie stanowią bowiem zbioru zamkniętego, mogą być na bieżąco uaktualniane w miarę potrzeb lokalnej społeczności.

Zakłada się promocję Strategii poprzez następujące metody i kanały dystrybucyjne: aktywną współpracę z partnerami społecznymi i mediami; gromadzenie informacji w postaci protokołów i raportów z działalności Gminy Łaszczów, a także przekazywanie ich do publicznej wiadomości; kampanii

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

promującej Gminę; wykorzystanie różnego rodzaju promocji, m.in. na imprezach kulturowych; rozpowszechnianie gadżetów promocyjnych; objęcie systemem patronatu lokalnych imprez kulturowych, konkursów szkolnych, a także szkoleń dla mieszkańców.

Działania systematycznego monitorowanie opinii społecznej (ocena działalności Gminy, nowe potrzeby) mają na celu elastyczne dostosowywanie metod i narzędzi promocji w dłuższej perspektywie czasu.

Głównym celem promocji Strategii jest jej rozpowszechnienie – przekazanie wiedzy na jej temat, przygotowanie i koordynacja trwałego i efektywnego systemu ciągłej jej realizacji, a także uaktualniania. Ważnym elementem promocji strategii jest współpraca pomiędzy innymi gminami, Starostwem, Urzędem Wojewódzkim, Urzędem Marszałkowskim oraz innymi podmiotami.

Ocena efektywności prowadzonej promocji będzie wynikała m.in. z: liczby odwiedzin strony internetowej Urzędu Miejskiego w Łaszczowie, jak również liczby osób biorących udział w konferencjach, szkoleniach. Zespół monitorujący stopień realizacji strategii (dokonywać będzie również badanie stopnia skuteczności promocji w stosunku do zrealizowanych działań). Wszystkie działania dot. badania promocji posłużą lepszemu planowaniu kolejnych działań promocyjnych i ewentualnym zmianom w aktualnych planach. Głównym założeniem działań promocyjnych, informacyjnych będzie zwiększenie zainteresowania społeczeństwa działaniami związanymi z poprawą jakości życia na obszarach wiejskich.

Źródłem wykorzystywanych informacji do promocji będą dokumenty, analizy i ekspertyzy, informacje prasowe, bazy danych, Internet, wyniki ankiet, badań opinii publicznej.

Podczas wdrażania Strategii szczególnie nacisk należy nakładać na informowanie społeczeństwa o postępach jej realizacji, jak i uzyskanych korzyściach. Sprzyjać to będzie wśród mieszkańców poczuciu identyfikacji i udziału w zarządzaniu rozwojem lokalnym.

VIII. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Wieloletni Plan Inwestycyjny jest jednym z elementów realizacji Strategii rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021-2030.

Niniejszy mechanizm wpływa przede wszystkim na realizację podstawowych założeń i celów rozwojowych Gminy przyjętych w Strategii rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021-2030. Wpływa to również na większą skuteczność planowania i kontroli wydatków Gminy, jak również zastosowania odpowiednich procedur przygotowywania i rozliczania zadań inwestycyjnych (w szczególności tych współfinansowanych ze środków zewnętrznych). Planowany zakres zadań wprowadza również możliwość analizy i oceny podejmowanych działań oraz ewentualną korektę (na wstępnym etapie realizacji zadania), w takim stopniu, aby można było dokonać również niezbędne szeroko zakrojone zmiany bez ponoszenia zbędnych strat.

Wieloletni Plan Inwestycyjny ma na celu polepszenie efektywnej alokacji środków i wybór najpilniejszych do realizacji zadań szczególnie w sytuacji przy ograniczonych możliwościach finansowych gminy. Daje to bowiem możliwość analizy planowanych do osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu przy realizacji poszczególnych zadań oporównywalnie równym nakładzie finansowym.

Na etapie tworzenia Wieloletniego Programu Inwestycyjnego w pierwszej kolejności przeanalizowano Wieloletni Plan Finansowy. W dokumencie określono prognozowane dochody budżetu gminy, planowane wydatki, a także poziom zadłużenia gminy i koszty jego obsługi. Dochody i wydatki bieżące z budżetu gminy określono na podstawie wykonania budżetu w latach poprzednich z uwzględnieniem tendencji wynikających z sytuacji makroekonomicznej (poziom inflacji, PKB). W ten sposób określono wysokość środków inwestycyjnych które będą do dyspozycji gminy Łaszczów do roku 2030. Uporządkowaną listę zadań inwestycyjnych poddano procesowi rankingowania – uszeregowanie zadań pod względem ich ważności dla lokalnej społeczności.

Lista zadań prezentowana w tym rozdziale przekłada się na poszczególne działania inwestycyjne, czasem podlegające etapowaniu. W tabeli poniżej zamieszczono przewidywany harmonogram projektów realizowanych przez Gminę. Tabela ta pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach. Zakłada, iż projekty nie zrealizowane w założonym terminie do realizacji przechodzą na rok kolejny.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

TABELA 15 – WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ DO REALIZACJI

NAZWA PLANOWANEGO ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	WARTOŚĆ ZADANIA
1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA		
1.1 Gospodarka wodno – ściekowa gminy	2021-2030	
1.1.1_System gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Łaszczów: przebudowa, modernizacja, remont oczyszczalni ścieków w miejscowości Dobużek oraz budowa / modernizacja kanalizacji sanitarnej w Łaszczowie i miejscowościach ościennych.	2021-2030	15.000.000
1.1.2_Modernizacja / remont sieci wodociągowej na terenie Gminy Łaszczów	2021-2030	5.000.000
1.1.3_Ustabilizowanie stanu wody na rzece Huczwa	2021-2030	250.000
1.1.4_Budowa / przebudowa / wyposażenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Pukarzew; przebudowa i wyposażenie stacji uzdatniania wody na ujęciu w Steniatynie; budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy obiektach użyteczności publicznej.	2021-2030	2.500.000
1.2 Infrastruktura drogowa	2021-2030	
1.2.1_Budowa, przebudowa / remont wraz z infrastrukturą towarzyszącą dróg gminnych na terenie Gminy Łaszczów (w tym budowa przejść drogowych, progów zwalniających, oświetlenia i oznakowania ulicznego)	2021-2030	8.000.000
1.2.2_Budowa / przebudowa i remont chodników wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Łaszczów	2021-2030	3.000.000
1.2.3_Budowa ścieżki rowerowej w miejscu torowiska wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2021-2030	1.000.000
1.2.4_Stworzenie i budowa systemu informacji turystycznej (oznakowanie, informacje, promocja)	2021-2030	500.000

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

1.3. Rekultywacja odpadów	2021-2030	
1.3.1_Likwidacja / rekultywacja dzikich wysypisk śmieci	2021-2030	1.000.000
1.3.2_Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Zimnie	2021-2030	1.000.000
1.3.3_Zakup koszy / sprzętu do prowadzenia segregacji odpadów / funkcjonowania PSZOK	2021-2030	1.000.000
1.4 Energetyka	2021-2030	
1.4.1_Budowa / przebudowa oświetlenia sieci dróg i chodników (w tym: montaż / wymiana lamp oświetleniowych na energooszczędne)	2021-2030	1.500.000
1.4.2_Dostawa i montaż instalacji solarnych, fotowoltaicznych oraz kotłów na biomasę	2021-2030	10.000.000
2. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA		
2.1. Odnowa i zachowanie zabytków	2021-2030	
2.1.1_Przebudowa i modernizacja byłego budynku kina w Łaszczowie	2021-2030	1.000.000
2.1.2_Renowacja i adaptacja zabytkowych obiektów wraz z ich otoczeniem w centrum Łaszczowa oraz na terenie Gminy Łaszczów	2021-2030	1.000.000
2.1.3_Renowacja miejscowych pomników historycznych i zabytków	2021-2030	500.000
2.1.4_Zagospodarowanie otoczenia obiektów dziedzictwa kulturowego – budowa parkingów	2021-2030	800.000
3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA		
3.1. Edukacja	2021-2030	

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.1.1_Termomodernizacja budynków oświatowych oraz dostosowanie ogrzewania do wymogów ochrony środowiska	2021-2030	3.000.000
3.1.2_Budowa placów zabaw	2021-2030	200.000
3.1.3_Poprawa wyposażenia placówek oświatowych w niezbędny sprzęt	2021-2030	250.000
3.1.4_Przebudowa i modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Łaszczowie	2021-2030	1.000.000
3.2. Ochrona zdrowia, Ochotnicze Straże Pożarne	2021-2030	
3.2.1_Zakup sprzętu (m.in. samochodów) i wyposażenia w celu ratownictwa, ratownictwa ekologicznego i chemicznego (ochrony zdrowia i życia)	2021-2030	1.500.000
3.2.2_Budowa / przebudowa / remont i wyposażenie infrastruktury obiektów OSP na terenie Gminy Łaszczów	2021-2030	1.500.000
3.3. Sport	2021-2030	
3.3.1_Rewaloryzacja miejsc przy świetlicach wiejskich na boiska sportowe i miejsca rekreacyjne	2021-2030	200.000
3.3.2_Przebudowa / remont boisk sportowych, miejsc rekreacyjnych, placów zabaw, boisk przy szkołach	2021-2030	2 000 000
3.4. Infrastruktura użyteczności publicznej	2021-2030	
3.4.1_Przebudowa / remont Gminnego Ośrodka Kultury w Łaszczowie wraz z wyposażeniem (inwestycja w obiekty pełniące funkcje kulturalne) – etap II	2021-2030	1.000.000
3.4.2_Kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Łaszczów i na terenie Gminy Łaszczów (w tym zagospodarowanie i renowacja centrów wsi)	2021-2030	500.000
3.4.3_Przebudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z infrastrukturą otaczającą (inwestycja w obiekty pełniące funkcje kulturalne)	2021-2030	1.000.000

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.4.4_Termomodernizacja i przebudowa / modernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Łaszczowie	2021-2030	1.000.000
3.4.5_Zakup gruntów pod cmentarz grzebalny w miejscowości Łaszczów	2021-2030	200.000
3.5. Informatyzacja	2021-2030	
3.5.1_Budowa platformy usług publicznych	2021-2030	500.000
3.5.2_Budowa sieci informatycznej	2021-2030	500.000
3.5.3_Cyfryzacja Urzędu Miejskiego w Łaszczowie	2021-2030	200.000
3.6. Projekty doradcze i promocyjne	2021-2030	
3.6.1_Projekty partnerskie	2021-2030	500.000
3.6.2_Kampania promocyjna gminy	2021-2030	500.000
3.6.3_Projekty edukacyjna na dzieci, młodzieży i osób dorosłych	2021-2030	1.000.000
3.6.4_Projekty doradcze dla seniorów	2021-2030	500.000
3.6.5_Projekty wspierające osoby niepełnosprawne	2021-2030	500.000
3.6.6_Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych	2021-2030	100.000
3.6.7_Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości	2021-2030	100.000
3.6.8_Program działań związanych z kulturą i historią	2021-2030	100.000

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

3.6.9_ Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego	2021-2030	100.000
3.6.10_ Wsparcie organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów	2021-2030	100.000

IX. PODSUMOWANIE

W wyniku analizy mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń opracowano założenia celów strategicznych, jak również wskazano plan działań - dzięki przeprowadzonej analizie SWOT wskazano cele strategiczne gminy.

Po zestawieniu zagrożeń ze słabymi stronami zostały uwidocznione potencjalne zjawiska niekorzystne i wskazane konieczne do wyeliminowania procesy. Analiza ta koncentruje uwagę na tych obszarach działalności i problemach, które są najważniejsze z punktu widzenia podnoszenia konkurencyjności gminy.

Celem wyodrębnienia celów strategicznych gminy opracowano zbilansowaną kartę celów strategicznych, która to w przejrzysty sposób przedstawia perspektywę zarówno procesów wewnętrznych i zewnętrznych zaistniałych w trakcie realizowania celów strategicznych, jak i perspektywę poprawy stanu obecnego dla odbiorców Strategii.

Wyodrębnienie i formułowanie celów strategicznych jest następstwem procesu, w którym rozważa się możliwie jak najwięcej czynników mających na ten proces wpływ. Same cele strategiczne są zidentyfikowane w taki sposób, że posiadają zestaw atrybutów takich m.in. jak: mierzalność i osiągalność. Stanowi to możliwość łatwej modyfikacji, gdyż określenie szans i zagrożeń w trakcie budowania strategii nie wyczerpuje w sposób maksymalny wszystkich czynników mających wpływ na strategię (np. klęski żywiołowe, zmiany społeczne oraz zmiany gospodarcze).

Określając zasady i kierunki rozwoju - analizie poddano sprecyzowane szanse i zagrożenia, w stosunku do wizji rozwoju gminy.

Celem nadrzędnym, czyli misją planu – strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców. Poziom życia mieszkańców Gminy Łaszczów można podnieść poprzez wzrost dochodów, dostęp do edukacji i szkolnictwa, zdrowotność. Na jakość życia mieszkańców gminy Łaszczów wpływa m.in. poczucie bezpieczeństwa, dobra infrastrukturalne techniczne i społeczne, dobry stan środowiska przyrodniczego, udział w życiu demokratycznym, w kulturze w turystyce, w wspólnocie lokalnej.

Celem poznania struktury wydatków sporządzono dokument o charakterze średnioterminowej prognozie ekonomiczno-finansowej, tak aby gmina mogła przygotować swój plan rozwoju oraz Wieloletni Plan Inwestycyjny i wystąpić z odpowiednim montażem finansowym budżetu. Dokument ten ma służyć pełnemu wykorzystaniu istniejącego potencjału szans rozwojowych, w tym dostępu do środków unijnych i innych spoza budżetu gminy.

Strategia rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2021 – 2030

Spis Tabel:

Tabela 1 - Zgodność priorytetów i celów strategii z dokumentami strategicznymi lokalnymi, regionalnymi i krajowymi.....	11
Tabela 2 -Liczba mieszkańców Gminy Łaszczów.....	19
Tabela 3 – Ludność w Gminie Łaszczów w podziale na lata i miejscowości.....	19
Tabela 4 – Szacunkowa liczba bezrobotnych na terenie Gminy Łaszczów w 2019 roku.....	20
Tabela 5 – Zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego.....	23
Tabela 6 – Wykaz kart obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	24
Tabela 7 – Ilość odpadów odebranych w 2019 roku z terenu Gminy Łaszczów.....	28
Tabela 8 – Infrastruktura szkolna.....	31
Tabela 9 – Infrastruktura kultury.....	32
Tabela 10 – Wykaz gruntów terenu Gminy Łaszczów.....	34
Tabela 11 – Liczba wpisów wg przeważającej działalności gospodarczej.....	38
Tabela 12 – Wykaz planowanych zadań.....	56
Tabela 13 – Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu.....	61
Tabela 14 – Wskaźniki realizacji Strategii (w okresie rocznym).....	62
Tabela 15 – Wykaz planowanych zadań do realizacji.....	67
Spis map	
Mapa 1 – Gmina Łaszczów na tle powiatu tomaszowskiego.....	12
Mapa 2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Łaszczów.....	14